Ազգ
Azg
21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1996, ՇԱԲԱԹ, # 179 (1185)

Բորիս Ելցինի շնորհավորանքը Հայաստանի Անկախության օրվա առթիվ

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը Հայաստանի Անկախության օրվա կապակցությամբ շնորհավորական հեռագիր է ստացել Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահ Բորիս Ելցինից։

Մեծարգո Լեւոն Հակոբի

Անկեղծորեն եւ սրտանց շնորհավորում եմ Ձեզ եւ ամբողջ հայ ժողովրդին ազգային տոնի՝ Անկախության օրվա առթիվ։

Ռուսաստանն ու Հայաստանը միմյանց կապված են դարերով փորձված եւ այսօր էլ հավաստված ավանդական բարիդրացիական եւ բարեկամական կապերով։

Մեծ բավարարվածությամբ նշում եմ, որ նոր պայմաններում այդ հարաբերությունները ծառայում են ամբողջ Անդրկովկասի խաղաղության եւ կայունության պահպանմանը եւ Անկախ Պետությունների Համագործակցության ամրապնդմանը։

Ձեզ, Լեւոն Հակոբի, հաջողություններ եւ ժողովրդավարական ձեռնարկումներ եմ ցանկանում Հայաստանի Հանրապետության նախագահի պաշտոնում նաեւ առաջիկայում, իսկ հայ ժողովրդին մաղթում եմ խաղաղություն եւ բարգավաճում։ Հարգանքով՝ Բորիս Ելցին

ԱՆԿԱԽՈՒԹՅՈՒՆ-5

Նոր շրջանը պիտի լինի յառաջադիմութեան շրջան

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի խօսքը անկախութեան հինգերորդ տարեդարձի առթիւ

(Սեպտեմբերի 20-ի հեռուստատեսային ելոյթից)

Սիրեցեալ զաւակունք ազգիս հայոց, որ ի Մայր Հայաստան, ի Լեռնային Ղարաբաղ եւ ի ծագս աշխարհի յարտասահման,

Ահա աւարտուեց մեր Հայաստանի Հանրապետութեան գոյութեան, հիմնադրութեան հնգամեակը։ Ես առաջին հերթին այսօր, երբ նախատօնակն է մեր Հանրապետութեան հնգամեայ հանգրուանին եւ վաղը Տօն է ազգային, ցանկանում եմ փառք տալ Աստծուն, որ մեզի շնորհեց խաղաղութեան, հաստատութեան, արդիւնաւորութեան ու ամրութեան հինգ տարիներ անխախտ եւ անվտանգութեամբ։

Առաջին հերթին Իմ խօսքն եմ վեր առնում դէպի երկինք, դէպի մեր երկնաւոր Հայրը եւ ասում եմ. «Փա՜ռք Քեզ Աստուած, փա՜ռք Քեզ, յաղագս ամենայնի Տէ՜ր. փա՜ռք Քեզ...»։

Ես զգում եմ պատմական իմ հայեցողութեամբ, որ մեր ամբողջ հայոց պատմութեան մէջ այս հինգ տարիները եղան մի շրջան իրագործման, մի նոր շրջան, որը իմ համոզմամբ, պատմութեան մէջ պիտի արձանագրուի ոսկեղէն տառերով։ Մենք հինգ տարիներ առաջ, անկէ ճիշդ, Ղարաբաղեան շարժումից այս կողմ, մտել ենք մի նոր ճանապարհ։ Մենք դուրս ենք եկել մի այնպիսի կեանքի դրութիւնից, որ ամբողջական կարգերի բռնատիրական իշխանութեան տարիներն էին, եօթանասուն տարիներ։ Դուրս ելանք եւ ահաւասիկ այսօր, ողջունում ենք մեր անկախ Հանրապետութեան հինգերորդ տարեդարձը։

Ես պարտ եմ բոլորիս հետ բաժնել իմ այն մտածումը, որ Աստծուն փառք տալով պէտք է շնորհակալ լինենք այն բոլոր հայ անձերին, կազմակերպութիւններին, որոնք այս շրջանի իրագործման մէջ ունեցան իրենց կարեւոր բաժինը։ Առաջին հերթին մեր պետական ղեկավարութեանը գլխաւորութեամբ մեր սիրելի եւ նուիրեալ Նախագահին եւ բոլոր իր օգնականներին, մեր բանակին, մեր բոլոր այն հաստատութիւններին պետական, համալսարանական, գիտական, արուեստի, մշակոյթի բնագաւառներում, որոնք իրենց ներդրումը կատարեցին հայրենաշինութեան գաղափարով եւ տեսիլքով։

Ես յարգանք եմ ընծայում նաեւ մեր բոլոր հոգեւորականներին, Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի հոգեւորականութեան եւ բոլոր այն եկեղեցական կեդրոններին ու բեմերին, որոնք արտասահմանից զօրավիգ կանգնեցին մեր ազգի եւ անկախ նոր այս հանրապետութեանը եւ եկեղեցու հոգեւոր ու բարոյական բաժինը բերեցին նոյն վերածնութեան հիմնական ու շատ նուրբ, շատ փափուկ գործի մէջ։

Ես յարգանք եմ ընծայում բոլոր այն հայերին, լինեն նրանք Հայաստանում թէ արտասահմանում, որոնք, անհատապէս եւ նաեւ որպէս միութենական կազմակերպական համախմբումներ, բերեցին իրենց լայն բաժինը մեր հանրապետութեան կառուցման այս հինգ տարիների շրջանին։ Ես նկատի ունեմ բոլոր բարերարներին, յատկապէս արտասահմանի մեր հայութեան, որ իր լայն բաժինը բերեց հայրենասիրութեան օրինակելի վերաբերմունք

Տես # էջ 3

70 դիտորդներ ժամանել են

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Սեպտեմբերի 20-ի ժամը 15:00-ի դրությամբ գրանցվել են Հայաստան ժամանած օտարերկրյա 70 դիտորդներ, որոնց նպատակն է հետեւել սեպտեմբերի 22-ին կայանալիք նախագահական ընտրությունների ընթացքին։ Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ ԿԸՀ նախագահ Խաչատուր Բեզիրջյանը, դիտորդները հիմնականում ներկայացնում են ԵԱՀԿ անդամ երկրները եւ ԱՊՀ միջխորհրդարանական վեհաժողովը՝ ի դեմս Ռուսաստանի, Վրաստանի եւ Կիրգիզիայի։ ԿԸՀ-ում չբացառեցին, որ մինչեւ ընտրության օրը դիտորդների թիվը կարող է ավելանալ։

«Նաիրիտի» հումքը Իրանի՞ց

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Սեպտեմբերի 20-ին Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Համիդ-Ռեզա Նիքքար Էսֆահանին ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանին է հանձնել ԻԻՀ նախագահի առաջին տեղակալ Հասան Հաբիբիի շնորհավորական ուղերձը ՀՀ անկախության տարեդարձի կապակցությամբ եւ փոխանցել տրն Հաբիբիի Հայաստան այցելելու ժամկետը։ Հանդիպման ժամանակ նշվել է առեւտրատնտեսական համագործակցության հարցերի լայն շրջանակ։ Հ. Բագրատյանի կողմից եւս մեկ անգամ շեշտվել է «Նաիրիտին» հումք մատակարարելու խնդիրը։

Բարձրագույն պարգեւներ հայրենիքի զինվորներին

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ, ՄԱՄՈՒԼԻ ԵՎ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ։ Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրամանագրով անկախության հռչակման 5-րդ տարեդարձի առթիվ հայրենիքին մատուցած ծառայությունների, պաշտպանության կայացման գործում ունեցած նշանակալի ծառայության եւ հանրապետության սահմանների պաշտպանության ժամանակ ցուցաբերած խիզախության եւ արիության համար Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի 283 սպաներ ու զինծառայողներ արժանացել են հայրենիքի բարձրագույն կոչումների եւ զինվորական պարգեւների։

Սեպտեմբերի 20-ին Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության բարձրագույն բազմաբնույթ զինվորական հրամանատարական ուսումնարանում կայացած հանդիսությունների ժամանակ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հրապարակեց հայրենիքի բարձրագույն կոչման արժանացած հայորդիների անունները։

Հետմահու Հայաստանի Հանրապետության ազգային հերոսի կոչմանն են արժանացել Մովսես Գեորգի Գորգիսյանը, Մոնթե Չարլզի Մելքոնյանը, Վիկտոր Վլադի Այվազյանը, Գետագնիկ Արմենակի Միքայելյանը, Ջիվան Չավենի Աբրահամյանը, Յուրա Վաղարշակի Պողոսյանը, Թաթուլ Ժորժիկի Կրպեյանը։

Մարտական խաչ առաջին աստիճանի շքանշանի արժանացածների թվում են նաեւ գեներալ-մայոր Արսեն Հովհաննեսի Տեր-Թադեւոսյանը եւ գեներալ-մայոր Սեյրան Մուշեղի Օհանյանը։

ՀՀ նախագահը հարգանքի տուրք է մատուցում հետմահու Ազգային հերոսի կոչման արժանացած Մովսես Գորգիսյանի կնոջը Ռուզան Գորգիսյանին

ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐ

Ընդդիմության հանրահավաք եւ երթ Երեւանում

Միացյալ ընդդիմության երեկ Ազատության հրապարակում հրավիրված հանրահավաքն ավելի բազմամարդ էր, քան նախորդ օրը։ Օրվա բանախոսների թվում էին ԱՄՆ-ից Հրանտ Խաչատրյանը, Գիւմրիից Ռաֆայել Ղազարյանը։ Վերջինս Աշոտ Մանուչարյանի կողմնակիցներին կոչ արեց իրենց ձայնը տալ միացյալ ընդդիմության թեկնածուին։ Պարույր Հայրիկյանն իր ելույթում տեղեկացրեց վերջին օրերին Երեւանի մի խանի շրջաններում կատարված սոցիոլոգիական հարցումների արդյունքները։

Նախագահության թեկնածու Վազգեն Մանուկյանը խոստացավ ընտրվելու դեպքում կազմել ազգային համաձայնության կառավարություն, ընդգրկելով բոլոր պարկեշտ եւ արհեստավարժ մարդկանց։ Պայմաններ կստեղծվեն ազատ ձեռներեցության համար եւ ոչ թե Հայաստանը կբաժանվի 5-6 ընտանիքների միջեւ։ Ավելացին նաեւ այլ խոստումներ, որոնցից հետո «Վազգեն, նախագահ» վանկարկումներով հավաքվածները դուրս եկան երթի, եւ կրկին հավաքվեցին «Ազատության» հրապարակում, ուր հանրահավաքը շարունակեց Պարույր Հայրիկյանը։ Ելույթներ ունեցան Արամ Սարգսյանը եւ Սեյրան Ավագյանը։ Վերջինս ընտրողներին բացատրեց քվեարկության կարգը. պետք է նշում կատարել միայն այն թեկնածուի անվան դիմացի շրջանակում, ում ընտրում եք։

ԲՈՍՆԻԱ

ԵԱՀԿ-ն թույլ է թվաբանությունից

20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ BBC Միջազգային դիտորդների խումբն այսօր կասկած հայտնեց Բոսնիայում անցյալ շաբաթ անցկացված ընտրությունների օրինականության հանդեպ, նշելով, որ ընտրությունների կազմակերպիչների բերած թվերին հետեւելիս պարզվել է, որ ընտրություններին մասնակցել է ընտրողների թվի 100 տոկոսից ավելին։ ԵԱՀԿ-ն, որը կազմակերպել է ընտրությունները, հայտնել է, որ ուսումնասիրում է ներկայացված բողոքը։ Ինչեւէ, Բոսնիայի երեք համայնքների առաջնորդների միջեւ արդեն խախտվել են համաձայնությունները, չնայած որ ամենից շատ ձայներ ստացած [illegible] Ալիյա Իզեթբեգովիչը հայտարարել է, թե Բոսնիայում չի ստեղծվի [illegible] Համաձայն [illegible] որ սերբերի կողմից նախագահության անդամ ընտրված Մոմչիլո Կրայիշնիկը պետք է արտասանի պաշտոնավարման երդումը։ Բոսնիայի սերբերը, կենելով անկախության [illegible], պահանջում են նաեւ, որ շենքը, որտեղ պետք է տեղի ունենան անցկացվի նախագահության նիստերը, գտնվի սերբերի եւ մահմեդական [illegible] սահմանագծի վրա, իսկ Ալիյա Իզեթբեգովիչը պահանջում է, որ այն գտնվի Սարաեւոյում։ Բոսնիայում միջազգային գլխավոր միջնորդ Բիլդը նախազգուշացրել է, որ [illegible] սերբերին [illegible] պետք է [illegible] եւ [illegible] Բոսնիայի միասնությունը [illegible]։

ՉԵՉՆԻԱ

Գերիների փոխանակությունը նորից տեղափոխվեց

20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Իչկերիայի հանրապետության լրատվության եւ մամուլի նախարար Մովլադի Ուդուգովն այսօր հայտնեց, որ չեչեններն առկախել են Ռուսաստանի հետ գերիների փոխանակությունը, [illegible] որ Ռուսաստանը չի ազատել չեչեն 2 լրագրողի։ Ֆրանսիական գործակալության թղթակցին Ուդուգովը հայտնեց, որ չեչեն լրագրողները պետք է ազատ արձակվեին այսօր, սակայն ռուսական կողմը հայտնել է [illegible] զատել ճոնեց։ Ուդուգովը հայտնեց, որ չեչենական կողմը որոշել է առկախել բոլոր գերիների փոխանակումը մինչեւ 2 լրագրողների ազատ արձակվելը։ Նա նշել է նաեւ, որ այդ երկուսի ազատման համաձայնություն ձեռք էր բերվել երեկ Ասլան Մասխադովի եւ Ալեքսանդր Լեբեդի հանդիպման ժամանակ։ Լրագրողները կալանվել են օգոստոսի 30-ին Դաղստանի մայրաքաղաք Մախաչկալայի օդանավակայանում։ [illegible]

Մասխադովի եւ Ալեքսանդր Լեբեդի վերջին հանդիպման ժամանակ ստորագրված համաձայնագրի, պետք է սկսվի ռուսական զորքերի դուրսբերումը Չեչնիայից։ Առաջին հերթին պետք է դուրսբերվեն պաշտպանության նախարարության այն զորամասերը, որոնք չեն գտնվում Հյուսիս-կովկասյան օկրուգի հրամանատարության ենթակայության տակ։ Ինտերֆաքսը հայտնեց, որ զորքերի դուրսբերումը պետք է ավարտվի մինչեւ դեկտեմբերի [illegible]։

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ

«Սամիրամի» երթը դասվիրաններ է հղում նախագահին

Ազնավուրը՝ Երեւանի պատվավոր քաղաքացի

Երեկ Հանրապետության հրապարակում տեղի ունեցավ «Սամիրամ» հասարակական կազմակերպության ձեռնարկած հանրահավաք-երգը, որը, ՆԳ նախարարի խոսքով համաձայն, «տպավորիչ տեսարան էր լինելու»: Հանրահավաքի մասնակիցները, որոնց մեջ կային ամենատարբեր քաղաքական համակրանքներով ու հակակրանքներով կանայք եւ տղամարդիկ, Ազնավուրի տաղանդի երկրպագուներ, առաջ ունեցան լսելու «Սամիրամի» համանախագահ Շողեր Մաթեւոսյանին հայտնի կարգախոսներով (ծնողություն է, թե ես, քաղաքականության գնահատականը, որի համաձայն վերջինս տանը երեխաներ պահելը, դրսում աշխատելը կնոջ համար չէ), ԱԺ պատգամավորությունը, սոցիալական ապահովության, բնության պահպանության հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանին: Այնուհետեւ արտգործնախարարի ողջույնով բեմահարթակ բարձրացավ ֆրանսիական երգի աստղ Շառլ Ազնավուրը, որի համար ողջույնից հետո (ասաց նա, որ հայրենիքում եմ եւ մասնակցում եմ անկախության հինգերորդ տարեդարձի տոնակատարությանը) Երեւանի քաղաքապետ Ասոս Միրզոյանը ներկայացրեց օրվա անակնկալը. աշխարհահռչակ երգիչն այսուհետ Երեւանի պատվավոր քաղաքացի է, եւ հավաստիացրեց. «Ձեր քաղաքը վայել է ինքն Ձեզ»: Երգիչը «Վաս է հայրենսեր, բայց հայ մնացած եմ: Երջանիկ եմ, որ իմ երկրում կգտնվեմ» խոստովանությունից հետո հեռացավ բեմահարթակից:

Հետո հնչեցին սիրո եւ խոնարհման երգեր հանրապետության նախագահին. մեկ ծնեցինք մեր Լեւոն ադամարդուն, որն ասաց. «դժվար է լինելը, բայց տեր ենք այդ դժվարությանը», Շառմանջեր ասում էր խոսք Լեւոն որդի, Լեւոն եղբայր, դու ես մեր նախագահը, շարունակեր են ճանապարհը: Երկինքներն Հայաստանի փրկչի հարցերը:

Ինչպես միշտ ինքնաշեն, չափազանց անկեղծ էր ՀՀ ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանի խոսքը. «Երբ այսպես ցածր վանկարկենք, Լեւոնը դուրս չի գա ձեր առաջ: Ես գիտեմ, որ հավաքվել ենք ինձ լսելու, Շառլին տեսնելու, ոչ թե կանանց»: Ուստի կանանց եղբայրները կրճատվեցին, եւ հրապարակից ուղերձ հղվեց հանրապետության գործող նախագահին «Լեւոնն իմ նախագահն է» հանրահավաք-երգի «25 հազար մասնակիցների կողմից», որում մասնավորապես ասվում էր. «Առավելագույնս գնահատելով 5 տարվա ընթացքում ձեր վարած արտաքին քաղաքականության հաջողությունները ու բացահայտ ձեռքբերումները հայոց երկրի տնտեսականության կայացման գործում, կոչ ենք անում նախագահին «առաջիկա հինգ տարիները հայտարարել Հայաստանի ներքին կյանքում կուտակված կարեւորագույն խնդիրների հաղթահարման տարի»: Վերջիններս շարադրված էին կարեւոր քաղաքականության, կոռուպցիայի դեմ պայքարի, աղքատ գոտի հիմնահարցերին, ազգային բանակում տեղ գտած բացասական երեւույթներին, աշխատավարձերին (միջին աշխատավարձերի համար առաջարկվեց հիմք ընդունել ղեկավար պաշտոնյաների միջին աշխատավարձի չափը), զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների, սոցիալապես անապահով խավերի (ներառյալ ուսուցիչներին եւ բյուջետային հիմնարկների աշխատողներին) նկատմամբ «ամենօրյա հոգատարությանը», կրթական հիմնախնդիրներին, քաղաքացիների ավանդների փոխհատուցմանը եւ այլ հարցերի առնչվող դրսեւորումների ծնում:

Բանաձեւի հրապարակումից հետո կրկին խոսեց ՆԳ նախարարը. Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ընտրարշավի ընթացքում ցուցաբերված «հանդուրժողության, անզորության», նաեւ «կեղծ դեմոկրատական մտահոգության» պատճառով (թե ինչ է նախագահն այնքան քանչքանչել հաղթանակ չտանի, որ Ամերիկան, Ֆրանսիան չասեն, թե դեմոկրատական ընտրություններ չեն եղել», «այդ խայտառակ կեղծ մոտեցման պատճառով» Տեր-Պետրոսյանի վարկանիշը 80 տոկոսից արհեստականորեն իջեցվել է 10 տոկոսից ավելի: Պրն Սիրադեղյանը ընտրարշավի 20 օրը համարեց բաց անցկացրած՝ ի հեճուկս «անվարժ, անխիղճ դյուրին քարոզչության» եւ այն «անպատասխանատու վստահության, որ մենք դեմ է տանը նստենք եւ Լեւոնն ինքնիրեն ընտրվի: Ոչ, այդպես չի լինում: Այստեղ պարտվելու հարց չկա, պարտվելու բան չկա, երկրորդ տուրի խնդիր չկա», ասաց ՆԳ նախարարը նախագահի համախոհների կողմից իրենց թեկնածուի նկատմամբ այդ վերաբերմունքը գնահատելով անհարկի: Գտնելով, որ արթնացել է հայ ժողովրդի դարավոր իմաստությունը «միշտ ունեցածից ավել ուզել», չափը զգացում չունենալ, ՆԳ նախարարը բարձրաց. «Լեւոն Տեր-Պետրոսյան պտտվելիս ունենք, ուզում ենք նորից փորձել, Ղարաբաղ ունենք, ուրիշ բան էլ ենք ուզում: Ղարաբաղը միացված է Հայաստանին, այդտեղի երազանք ծեգանից որեւէ մեկը սպասո՞ւմ էր, որ կլինի 500 տարի հետո: Ղարաբաղը միացած է, բայց դեռ ամրացված չէ, ամրացնել կարող է միայն միացնողը»: Վերջում հավաստիացնելով, որ նախագահի դռները բաց են հավաքվածների առջեւ, պրն Սիրադեղյանը առաջարկեց սկսել երթը դեպի նախագահի նստավայր նրան ասելու. «Շնորհակալ ենք Ղարաբաղի համար»:

Կանխատեսումն անսխալ էր, եւ նախագահն իսկապես հյուրընկալ գտնվեց երթի մասնակիցների նկատմամբ («ի տարբերություն այն խմբերի, որ անցյալ ուրախ գալիս էին գրավելու նստավայրը», կատակեց նախագահը): Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը կրկին շարադրեց իր վճռականությունը պահպանել խաղաղություն, կայունություն, առաջադեմ առաջընթաց եւ, փաստելով, թե ժողովուրդը չի ընտրի քաոսի, երջանկացի ժամանակի ճանապարհը, խոստացավ նույն օրը օրենքով իրեն հասկացված հեռուստաժամի 10 րոպեն օգտագործել որպես «ահազանգ» հայ ժողովրդին»:

ԱՆՆԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Պաշտպանում են նախագահի թեկնածությունը

ՀՀ նախագահի թեկնածու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի՝ Էրեբունու տարածքային ընտրական կենտրոնի եւ ՀՀՇ Հանրապետական վարչության նախաձեռնությամբ Երեւանի Նոր Արեշ թաղամասում կայացավ միջոցառում, որին մասնակցում էին ինչպես նախագահի թեկնածուի վստահված անձինք, այնպես էլ թաղամասի ընտրողները: Գրիգոր Զոհրաբի անվան թիվ 43 դպրոցում անցկացված միջոցառման ժամանակ մեկ անգամ եւս կարեւորվեց, որ ներկա ժամանակահատվածում հարկ չկա նախագահի փոփոխության, արժեւորվեց Լ. Տեր-Պետրոսյանի հասարակական-քաղաքական գործունեությունը: Նախագահի թեկնածուի վստահված անձինք՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Բագրատ Ասատրյանը, ՀՀ Թեքեյան մշակութային միության նախագահ, ՀՀՇ Հանրապետական վարչության անդամ Ֆրունզե Դովլաթյանը, Էրեբունու տարածքային ընտրական կենտրոնի ղեկավար Լեւոն Թումանյանը, ՀՀՇ ՀՎ անդամ Լավրենտի Միրզոյանը եւ մյուս ելույթ ունեցողներն անդրադարձան ժողովրդին հուզող հարցերի լուսաբանմանը, մանրակրկիտ վերլուծեցին Լ. Տեր-Պետրոսյանի ընտրական ծրագիրը, խոսեցին առկա թերությունների ու բացթողումների մասին:

Ընտրողները բարձրացրին բազմաթիվ հարցեր եւ խնդրեցին նախագահական ընտրություններից հետո անմիջապես անդրադառնալ դրանց եւ արդյունքների մասին տալ հաղորդումներ:

Դպրոցի տնօրեն, արձակագիր Ալիս Հովհաննիսյանը ջերմ շնորհակալություն հայտնեց կազմակերպիչներին եւ հավաստիացրեց, որ նորարեշցիները կպաշտպանեն իրենց սանի՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի թեկնածությունը:

ՄԵՐԻ ՉՈԲԱՆՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Վ. Մանուկյան. «Ամեն փոփոխություն կկատարվի միայն օրենքի միջոցով»

Սեպտեմբերի 20-ին Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանում կայացավ ՀՀ նախագահի թեկնածու Վազգեն Մանուկյանի մամուլի ասուլիսը, որին ներկա էր նաեւ Պ. Հայրիկյանը: Վերջինս, մեկ-երկու հարցի պատասխանելուց բացի, ըստ էության, ստանձնել էր նաեւ… մամուլի քարտուղարի դեր: Ինչեւէ: Բացելով ասուլիսը՝ Հայրիկյանը նշեց, որ եթե մինչեւ սեպտեմբերի 15-16-ը նախընտրական իրավիճակը բնականին մոտ կարելի էր համարել, ապա այն վերջին օրերին փոխվել է: Շարունակելով այդ թեման՝ Վ. Մանուկյանը նշեց, որ արդար ընտրություններից խուսելիս իշխանությունները համոզված էին, որ նման ընտրություններում կարող են հաղթել, սակայն տեսնելով ժողովրդի՝ իշխանությունը փոխելու վճռականությունը, նրանք սկսեցին գործի դնել մեքենան: Նախ, հրաժարվեցին ընդդիմությանը վճարովի հեռուստաժամեր տրամադրել, այնուհետեւ ուղղակի անցան Տեր-Պետրոսյանի հեռուստատեսային քարոզարշավի իրականացմանը: Ըստ Մանուկյանի, իշխանությունների հաջորդ քայլը պայմանավորված է ընտրություններում քրեական տարրերին ներգրավելով, ինչպես նաեւ ուժային կառույցների ուղղակի եւ անուղղակի մասնակցությամբ:

Մանուկյանը խիստ կարեւորեց սեպտեմբերի 22-ի ընտրությունների անցկացման արդար, ժողովրդավարական սկզբունքները, որոնք էլ ավանդաբար կդրվեն հաջորդ ընտրությունների հիմքում:

Անդրադառնալով ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման՝ ընդդիմության մոտեցումներին, Մանուկյանը նշեց, որ կշարունակվեն բանակցությունները եւ ամեն ինչ կարվի ռազմական գործողությունների չվերսկսման համար: Նա անդրադարձավ նաեւ սոցիալական խնդիրների լուծման, աշխատավարձերի տասնապատիկ բարձրացման խնդիրներին, նշեց դրանց լուծման ուղիները: Իրականացվելիք տնտեսական քաղաքականության մեջ Մանուկյանը ամենաբարդ խնդիրը համարեց արդյունաբերության զարգացումը: Չնայած տնտեսական քաղաքականության հիմքում դրված են ոչ միայն սոցիալական ծրագրեր, սակայն դրանց լուծումը առաջնային նշանակություն ունի. «Ժողովուրդը սոված է. դա թե՛ սոցիալական, թե՛ ազգային, թե՛ տնտեսական խնդիր է», ընդգծեց Մանուկյանը:

Իսկ ինչպե՞ս է Ազգային համաձայնության միացյալ թեկնածուն վերաբերվում ՀՀ նախագահի՝ ընդդիմությանն ուղղված այն մեղադրանքներին, երբ նրանց՝ «սոցիալական դեմագոգիայով» իշխանության գալը զուգակցվում է բոլշեւիկյան կամ հիտլերյան ժամանակաշրջանի հետ: Ի պատասխան մեր այդ հարցին, Մանուկյանը նկատեց, որ նախ այդ մեղադրանքները նորություն չեն, բացի այդ, երբ «նեղն են ընկնում», ամեն ինչ ասում են: «Մենք կողմնակից ենք ազգային ավանդույթների պահպանմանը, ազգային արժեքների վերականգնմանը»:

Իսկ ե՞րբ են նախատեսվում Ազգային ժողովի արտահերթ ընտրությունները եւ արդյո՞ք մինչեւ նոր Սահմանադրության ընդունումը գործելու է ներկա Սահմանադրությունը, եթե Վ. Մանուկյանը նախագահ ընտրվի: Մեր այս վերջին հարցին պատասխանելիս Մանուկյանն ընդգծեց, որ բոլոր գործողություններում «առաջնորդվելու ենք միայն օրենքով եւ ամեն փոփոխություն կկատարվի միայն օրենքի միջոցով»:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Գեւորգ Պողոսյանը անբացատրելի է համարում ընտրողների 70 տոկոսի ակտիվությունը

Ժողովրդավարական քաղաքացիական կենտրոնը եւ Ֆ. Էբերտի հիմնադրամի Հայաստանի ներկայացուցչությունը սեպտեմբերի 20-ին հրավիրել էին իրենց հերթական սեմինարը՝ «Ավանդական եւ ժողովրդավարական արժեքները արդի հայ հասարակությունում» թեմայով: Օրվա բանախոսը ՀԳԱԱ-ի փիլիսոփայության եւ իրավունքի ինստիտուտի տնօրեն, ՄԱԿ-ի ազգային փորձագետ Գեւորգ Պողոսյանն էր: Բանախոսը ներկայացրեց Հայաստանում տեղի ունեցած վերջին 5-6 տարիների ցնցումներն ու վերափոխումները եւ դրանց անդրադարձը հասարակության վրա: «Հասարակ մարդու տեսանկյունից ամենացավոտ ցնցումը սոցիալական աղետն է», նշեց փորձագետը, ավելացնելով, որ նշված ժամանակահատվածում Հայաստանը 3-4 իրար հաջորդող ցնցում է ապրել՝ երկրաշարժ, սովետական համակարգի քանդում, պատերազմ, փախստականներ, շրջափակում, տնտեսական, էներգետիկ ճգնաժամեր եւ այլն:

Միմյանց հաջորդած բնական, սոցիալական եւ քաղաքական ցնցումները, ըստ Պողոսյանի հետազոտության տվյալների, արտագաղթի պատճառ դարձան, որն Հայաստանում արտահայտվեց երեք փուլով: Առաջին արտագաղթը Հայաստանում տեղի ունեցավ երկրաշարժից հետո, երբ մեծամասնությունը կազմակերպվեց 130 հազար բնակչության ժամանակավոր տեղափոխումը: 70 հազարն էլ տեղափոխվեց սեփական նախաձեռնությամբ: Փորձագետի տվյալներով, նրանց 25 տոկոսը չվերադարձավ հայրենիք: Արտագաղթի երկրորդ փուլը հաջորդեց Արցախի պատերազմին, երբ 300 հազար փախստականներ արտագաղթեցին Ադրբեջանից, Դաշտային Արցախից մեծ քանակությամբ հայեր նաեւ Աբխազիայից, Միջին Ասիայից եւ այլն:

Արտագաղթի երրորդ փուլը տեղի ունեցավ էներգետիկ ճգնաժամի հետեւանքով, երբ Հայաստանից արտագաղթեցին 700 հազար հայեր: Պրն Պողոսյանը նշեց, որ 1915 թ.-ից հետո սա հայության ամենամեծ տարագնացությունն էր:

Անդրադառնալով արժեքային համակարգի փոփոխություններին, փորձագետը հայտնեց, որ յուրաքանչյուր սերունդ իր արժեքներն է բերում եւ Հայաստանում 15-20 տարին մեկ ազգային արժեքների վերարժեւորում է կատարվում, ինչը պայմանավորված է քաղաքական, սոցիալական եւ այլ փոփոխություններով: Հայաստանում վերարժեւորման երկու մոտեցում կա՝ ավանդական եւ ժողովրդավարական: Մինչեւ 91 թ-ը հայ ժողովրդի համար ավանդական արժեքներ են համարվել ընտանիքը, առողջությունը, երեխան եւ աշխատանքը: Նացիոնալիզմի տեսակետից զերծ մնալու նպատակով ազգային պատկանելիությունը չի ընդգծվել:

91 թ.-ից հետո վերարժեւորում է տեղի ունեցել եւ առաջ մղված անկախությունն ու ժողովրդավարությունը սկզբում են բողել վերը թվարկված արժեքները: 93-94 թթ.-ին բավականին խորը հիասթափություն է տեղի ունեցել եւ ժողովուրդը հրաժարվել է նաեւ այս արժեքներից: Պրն Պողոսյանի ասելով, սրա հիմքում ընկած էր խորը սոցիալական, քաղաքական անկումը, ժողովրդի օտարվածությունը, որը հետեւանք էր կենսամակարդակի անկման, սոցիալ-հոգեբանական խորը հիասթափության: «Կարճ ժամանակահատվածում խանդավառությունից մինչեւ անկում կամ խորը արժեզրկում», փորձագիտական տվյալներն ամփոփեց ՄԱԿ-ի փորձագետը: Ասվածը բացատրեց նրանով, որ ներկայիս իշխանություններից սպասելիքները մեծ էին, բայց արդյունքները չափազանց փոքր: Կենսամակարդակի անկումը, որից չխուսափեցին նաեւ պատերազմում չներգրավված մյուս հանրապետությունները, կարոտաբաղձություն ծնեց նախորդ հասարակարգի նկատմամբ եւ բնակչության 70-75 տոկոսը կրկին կողմնորոշվեց դեպի Ռուսաստան:

Խոսելով ներկայի մասին, պրն Պողոսյանը ընդգծեց, որ կենսամակարդակի փոքր աճ կա, բայց դա տնտեսական տեղաշարժով չի բացատրվում: Առաջանում է սոցիալական շերտավորումը, սակայն արագ ձեւավորվող խավը հարուստներն են՝ 5-10 տոկոս, եւ մեծ բանակ կազմող չքավորները: Միջին խավը, որին սպասում են բոլորը, գալով, օրենքների անկատարության եւ զանազան այլ պատճառներով, դեռեւս չի ձեւավորվում: Նման կենսամակարդակի պայմաններում, փորձագետն անբացատրելի համարեց ընտրողների 70 տոկոսի ակտիվությունը, որն սպասվում է մեկ օր հետո տեղի ունենալիք նախագահական ընտրություններում: Զարմանալի է նաեւ այն, որ երբեւէ կարգ ու կանոնի պահպանմամբ աչքի չընկած հայ ժողովուրդը ներկայումս ուժեղ ձեռքի իշխանություն է ուզում: Բավական,- բանախոսը չկարողացավ ասել, թե մեկ օր հետո իր երկրի նախագահին ընտրող ժողովուրդը ինչ արժեքներ է կարեւորում, որն ամենաէականն էր հետաքրքրում ներկաներին:

Ա. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Անկախութիւն-5

Սկիզբը էջ 1

Ես նաեւ յարգանք եմ ընծայում բոլոր այն պետութիւններին, բոլոր այն միջազգային կազմակերպութիւններին եւ եկեղեցիներին, որոնք բարի կամեցողութեամբ մեր հայրենիքին զօրավիգ կանգնեցին եւ այս հինգ տարիների խաղաղ եւ առաւել, ինքնակալ ազատ ու անկախ մեր պետութիւնը ամրացուեց, հիմնաւորուեց: Այս երկիրը, Հայաստան Աշխարհը, մեր գոյութեան հետ միախառնուած մեր երկիրը, «մեղրի ու կաթի» երկիր չեղաւ, եւ աշխարհում ոչ մի երկիր մեղր ու կաթի երկիր է, ինչպէս ասում է Աստուածաշունչը: Այս բոլոր դժուարութիւններին յաղթելու կամքը մեր գլխաւոր կենսափիլիսոփայութիւնը, համոզումը եւ այդ համոզումը գործի ընդհանրական շահը գերադասել գլեսն մասնակի շահերից: Ես էլ ձեզ հետ տեսնում եմ այն բոլոր բաց կողմերը, որոնք պէտք է լցնել: Պէտք է դարմանուեն մեր ցաւերը: Դժգոհութիւններ ունենք բոլորս էլ: Բայց ես հաւատում եմ, իմ քառասունհինգ տարիների հոգեւորական ծառայութեան մէջ տեսել եմ, որ այն անձերը, որոնք պատասխանատուութեան

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Նոր շրջանը պիտի լինի յառաջադիմութեան շրջան

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի խօսքը անկախութեան հինգերորդ տարեդարձի առթիւ

նաւորուեց, ամրապնդուեց: Պիտի ասեմ, որ այս հինգ տարիների ընթացքում ես տեսայ, թէ ինչպիսի մեծ իրագործումներ կատարուեցին, որոնց համար պատմութիւնը եւ յաւիտեան մենք, որ վկաներն ենք այս իրերին, չենք կարող լուռ մնալ եւ յանել այն, որ պարտաւոր ենք անել: Այս հինգ տարիների ընթացքում մենք ունեցանք ազատ ընտրութիւններ, ժողովրդի կամքի ազատ արտայայտութիւն, Ազգային ժողովի (Պառլամենտի) ընտրութիւն, ունեցանք Սահմանադրութեան որդեգրում ժողովրդի կողմից, ունեցանք նուաճումներ զանազան բնագաւառների մէջ, նաեւ հաստատեցինք դեսպանութիւններ արտասահմանում եւ այստեղ ընկալեցինք դեսպանութիւններ աշխարհի այլազան պետութիւններից:

Այս բոլորը նշանակալից նուաճումներ են: Եւ այդ բոլորի շարքում ես ողջունում եմ մեր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի վերածաղկումը եւ դրա համար շնորհակալութիւն եմ յայտնում եւ հայրապետական օրհնութիւն բոլոր նրանց, ովքեր իրենց լուման դրեցին, իրենց բաժինից մի կաթիլ ընծայեցին մեր պետութեան հիմնադրութեան եւ կառուցման այս վճռական հինգ տարիների ընթացքում:

Բնականօրէն այս հիմքը, այս կռուանը, որ հաստատուեց ամուր տեսլականի վրայ, այս կռուանի վրայ մենք ունենք շա՛տ-շա՛տ անելիքներ: Այս հինգ տարիները դիւրին տարիներ չեղան մեր պետութեան համար, մեր եկեղեցու համար, մանաւանդ, մեր ժողովրդի համար: Ես գիտակցում եմ այդ իրողութիւնը, որ մենք ունեցանք եւ տակաւին անցնում ենք դժուար օրերի միջից, մենք ունենք բազմաթիւ կարիքներ, դժուարութիւններ, թերացումներ, բայց այս բոլորին յաղթելու կամքն է, որ պիտի առաջնորդի մեզ գալիք տարիների մեր գործունէութեան ըն- վերածող նուիրումը պէտք է լինի: Մենք, բնականօրէն այս պատմական հնգամեայ շրջանից այն բոլոր յաջողութիւնները, որ ձեռք բերեցինք, այդ յաջողութիւններով յղւէ է այնպէս տարուել, որ նորանոր մեր կարիքները, մեր անելիքները: Եւ դրա համար ես կոչ եմ անում մեր ժողովրդի բոլոր զաւակներին Հայաստանում, այստեղ, մեր հարազատ երկրում՝ Արարատի դաշտում, Արմաւիրի, Շիրակի, Կոտայքի, Արագածոտնի, Գեղարքունիքի, Տաւուշի, Լոռիի, Վայոց Ձորի եւ Սիւնեաց Աշխարհի մարզերում բոլոր շրջանների եւ եկեղեցական թեմերի ժողովրդին, որ նրանք առաջնորդուեն ընդհանրական շահերից, հիմնականը կարողանան զատորոշել ժամանակաւորից, փաղանցիկ ուրիշ տեսակ հաշիւներից:

Ողջունելով մեր Հանրապետութեան ստեղծման, կառուցման այս առաջին հնգամեակը, ես զգում եմ, որ մենք մտնում ենք մի նոր շրջան, եւ այդ նոր շրջանը պիտի լինի կառուցողական աշխատանքի շրջան, յառաջադիմութեան շրջան: Այս հինգ տարիները արժեւորենք նոր իրագործումներով, նոր նուաճումներով: Դրա համար, երբ այժմ դիտարկում ենք մասնակցելու նախագահական ընտրութիւններին, եւ սա կարեւոր քայլ է մեր համայնական կեանքում, ես ցանկանում եմ, որ մեր սիրելի ժողովրդի զաւակները, հոգեւորական լինեն, թէ մտաւորական, տեսական անձ լինեն, թէ քաղաքական կազմակերպութեան անդամ, ուսուցիչ լինեն, թէ արուեստագէտ, դպրոցական թէ պարզ աշխատաւոր կամ գործաւոր եւ գիւղերի մէջ ապրող ժողովուրդ, բոլորս անխտիր, լծուենք գործին աշխատանքի: Ես հաւատում եմ, որ այն ազգերը մեծ կը լինեն, տոկուն կը լինեն եւ զարգացողական ընթացքով կը յառաջանան, ովքեր մէջ են գտնում, նրանք աւելի լաւ են ճանաչում մեր պէտքերը, նաեւ ունեն մի ուրիշ անձ: Եւ ես ողջունում եմ մեր Նախագահին, մեր պետութեան այն ղեկավարներին, որ նկատելով բերողութիւնները իրենց գերագոյն են անում եւ անելու են դրանց դարմանման համար: Մենք պէտք է մօտենանք մեր պարտականութեանը հայրենիքի կերտելու գաղափարով: Եւ թէ ուզում եմ արժեւորել այս հնգամեակը, գործէք պատասխանատուութեան զգացումով, ընդհանրական շահերի գիտակցութեան մղումով եւ այդպէս դուք կատարեցէք ձեր պատասխանատուութիւնը, ոչ թէ առաջնորդուէք ժամանակաւոր դժգոհութիւնների այն մթնոլորտով, որով մենք երբեք չենք կարողանա ստեղծագործական, շինարար եւ զարգացողական մեծ գործեր կատարել:

Ես կոչ եմ անում ձեզ, լիբեւ հայութեան նոր զաւակներ լծուելու ձեր աշխատանքին ձեր բոլոր անհատական շահերից վեր հայրենիքի, եկեղեցու եւ ժողովրդի ընդհանրական շահերը նկատի ունենալով եւ դրա համար իմ խօսքն աւարտում եմ աղօթքով այդ աղօթքի բառերը վերցնելով մեր սրբազան հայրերի ծիսական գրականութեան միջից. «Յաւել ի մեզ, Տէր Ամենակալ, զհաւատս, զյոյս եւ զսէր եւ զամենայն գործս առաքինութեան»: Թող Տէր աճեցնի մեր մէջ, զօրացնի հաւատքը, յոյսը եւ սէրը եւ նրանց հետեւութիւն լոյս առաքինի գործերը:

Այս ձօնեցումով պիտի շարունակենք այս հնգամեակը ծաղկեցնել նորանոր իրագործումներով Աստծոյ փառքի, մեր հայրենիքի վերաշինութեան եւ մեր ժողովրդի բարեկեցութեան համար եւ ընդհանուր մարդկութեան ծառայելու համար, յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
20.09.1996

Հայաստանի խնդիրները համայն հայության խնդիրներն են

Մեր պատմության փառ շրջանում գոյություն ունեցած ժամանակակից ազգերից շատերն են վերացել ու կորել անհետ: Այս փաստի արձանագրումը ինքնապարծության արտահայտություն չէ: Մեր գոյատեւումը մեծապես պայմանավորված է եղել մեր աշխարհով, խոհեմությամբ, մեր սիրով ու նվիրումով:

Եվ վաղն էլ, թե հզոր ու անկոր ձանելի պիտի լինենք, այդպիսին պիտի լինենք նույն արժեքով: Երբ հռչակվում էր Հայաստանի անկախությունը, մեր սահմաններում ամբողջ էին դադարում, մեր եղբայրները արցախյան հողն էին պաշտպանում վերջին ճիգով, մեր երկրի մի մասը հիմնովին ավերված էր, մեր հացի ու ջրի ճամփին չարագուշակ ծանրությամբ նստած էր շրջափակման Սֆինքսը:

Եվ այս պայմաններում մեր ժողովուրդը համառ ու անտրտունջ պայքարեց, աշխատեց ու արարեց եւ, երբ երբեմն նեղացել էլ, ապա միայն ու միայն այն պատճառով, որ պայմանները բոլոր չէին տալիս ավելին անել:

Դժվարությունները հաղթահարվեցին ու հաղթահարվում են:

Հաղթահարվել ու հաղթահարվում են նաեւ աշխարհով մեկ սփռված մեր այն հայրենակիցների ջանքերով, ովքեր Հայրենիքի բարձրացման գործին մասնակից եղան՝ չնայելով ոչ լեզվի, ոչ դավանանքի, ոչ կուսակցական տարբերությունների եւ ոչ էլ աշխարհագրական հեռավորության:

Եվ ինչպես աշխարհասփյուռ հայությունը չի համարել Հայաստանի ապագան միայն Հայաստանաբնակների գործը, այնպես էլ մեր հնգամյա Հանրապետությունը չի առանձնացրել ու չի առանձնացնում Հայրենիքը ու Սփյուռքը: Սրա լավագույն ապացույցը այս տարվա գարնանը Հիմնադրամի անցկացրած Ազգային տեսլ մարաթոնն էր, որին համախմբված մասնակցեցին թե Արցախը, թե Հայաստանը, թե մեր բոլոր համայնքները եւ թե այդ համայնքներում գործող կազմակերպությունները:

Հայաստանի խնդիրները համայն հայության խնդիրներն են:

Հայության խնդիրները եւս համայն հայության խնդիրներն են: Միայն ազատ ու անկախ Հայաստանն է տալիս այս շաղկապվածության հնարավորությունը: Միայն ազատ ու անկախ Հայաստանի շուրջ համախմբվելով է կարելի լուծել Հայաստանի ու հայության խնդիրները:

Ուրեմն ունենանք, բարձրացնենք ու հզորացնենք Հայաստանն ու Հայությունը:

Ուրեմն շնորհավորենք իրար ու միմյանց սեպտեմբերի 21-ի այս չքնաղ տոնի պայծառության մեջ:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Անկախության դաժան գինը՝ զոհողություն, նվիրվածություն

Սրբադասման արարողության առթիվ Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնում էր հյուրընկալվում Երուսաղեմի հայոց պատրիարք Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյանը, եւ մենք առիթ ունեցանք լսելու նրա ողջույնի եւ օրհնանքի խոսքը նվիրված ՀՀ անկախության տարեդարձին:

ՀՀ անկախության հինգերորդ տարեդարձը հուշել է, երբ մանկական փորձենք համեմատել առաջին հանրապետության հետ, որն ուներ հզոր բանակ, հսկայական տարածքներ, սակայն դիմացավ ընդամենը երկու տարի: Նրանից հետո, 70 տարի մեր ժողովուրդն անհունորեն երազում էր վերստին անկախություն ունենալ եւ, ահա, կատարվեց վերջապես այդ նվիրական երազանքը: Հայ ժողովուրդը սիրում է ոչ միայն իր հողին, ազատությանը, ստեղծում է նոր հայրենիք, պետություն եւ ապահով ու խաղաղ կյանք: Եվ երբ համեմատենք խորհրդային իշխանության ներքո գտնվող մյուս հանրապետությունների հետ, ապա ի պատիվ մեր ժողովրդի եւ իմաստուն ղեկավարության, մենք կարողացանք խույս տալ ազգային ներքին երկպառակություններից, անցանկալի երեւույթներից, որից չկարողացան խուսափել մյուսները: Անկախությունն ունի նաեւ իր դաժան գինը՝ պահանջում է զոհողություն, նվիրվածություն, երկիր կառավարելու խաղաղասիրական հանճար, կարգապահություն: Հայաստանում ապրող մեր քույրերն ու եղբայրներն ապացուցեցին, որ իրենք պատրաստ են այդ ամենին: Ու մեր նոր պետականությունը ոչ միայն դիմացավ հինգ տարի, այլեւ ի գին ամեն ինչի, ծնունդ բերեց նաեւ Արցախի ազատությունը: Պետք է խոստովանել, որ ծանր տնտեսական պայմանները դժվարացնում են ժողովրդի սոցիալական վիճակը, որը հետեւանք է նաեւ սաստված ժառանգության երկրաշարժից ավերված երկիր, շրջափակում, պատերազմ եւ շնորհիվ մեր ժողովրդի իմաստության կարողացանք դիմանալ: Բարի եւ ազնիվ մեր ժողովուրդը պիտի հարատեւի իր պատմությամբ, մշակույթով, աստվածային շնորհներով: Այսօր ինձ համար ցնծություն է, որ մեր ժողովուրդն իր նախագահի կառավարության հետ կշարունակի ամրապնդել այն ձեռքբերումները, որի համար ազգովին տառապեցինք եւ կարծես թե դուրս ենք եկել հասունության, հարթ ճանապարհի: Հետագայում ինչ փոփոխություններ էլ լինեն՝ չպիտի կարողանան սասանել մեր անկախության ծառը: Փառք Աստծո, ունենք արդեն բոլոր գործոնները՝ բանակ, կազմակերպչական շնորհ, որպեսզի պահենք Աստծո տված այս օրհնությունը: Աղոթում եմ, որ Աստծո բարի կամքը միշտ մեզ հետ լինի, ժողովուրդն ապրի մեծ հոգով, մարմնով եւ հավատա թե իրեն, թե իր հոգեւորական ղեկավարներին, որոնք իմաստությամբ ու խաչաբար առաջնորդեցին այս դժվարին տարիներին մեր ազգը, ինքնիշխան գոյության ճամբը:

Աստված ամենիս հետ:

Պատմության մեծագույն Շնորհը

Չկարծենք իրենց մեզ՝ մենք անկախություն չենք «նվաճել», այն մեզ տրվել է իբրեւ ճակատագրի պարգեւ, պատմության մեծագույն Շնորհ: Ականջ չկախենք բոլոր նրանց, ովքեր շահարկում են իրենց «անկախականությունը» եւ փորձում հավաստեցնել, թե անվերջ «պայքարում էին» ժողովրդի այդ հարաշեւ երազով: Սուտ է: Այդպիսիները հազվադեպ նվիրյալներ էին, որ տարիներով տառապում էին խորհրդային բանտերում, ենթարկվում հալածանքների իբրեւ այլախոհներ ու ազգայնամոլներ: Փառք ու պատիվ նրանց, որ մեզնից, ժողովրդի բացարձակ մեծամասնությունից ավելի վեր էին կանգնած, ավելի հեռուն էին տեսնում եւ ավելի խոր էին ապրում նրա ապագայի տագնապներով:

Այսօր նախ եւ առաջ նրանց տոնն է: Այն «անկախության հիվանդների» տոնը, որոնց մենք լավագույն դեպքում վերաբերվում էինք... կարեկցանքով, համարում հողմաղացների դեմ կռվող դոնկիխոտներ: Պատմությունն ապացուցեց, որ ճիշտը նրանք էին, ազնիվ, տխուր կերպարի այդ ասպետները, որ իրոք հանդիսանում էին ժողովրդի անթեղված տենչերի իսկական ժառանգորդներ: Մենք, մեր բացարձակ մեծամասնությամբ, խորհրդային ճարպիկ էինք, աշխարհի մեկ-վեցերորդը մեր անծայրածիր հայրենիք համարող հավախականություն, եւ մեզնից յուրաքանչյուրն իրեն համարյա թե «ազգային հերոս» էր զգում հենց միայն նրանով, որ հոգու խորքերում փայփայում էր մայիսի 28-ը, իբրեւ Արքայական օր, եւ դեռ հանդգնում էր մեծերինների շուրջ նեղ շրջանակում նշել այդ օրը՝ Գեւորգ Չաուշի հիասքանչ նվիրված մի երգ դնդնալով...

Անկախությունը մեր դուռը բախեց անսպասելի, մեր գլխին իջավ իբրեւ երկնային մանանա, երբ դեռ չգիտեինք ի՞նչ է դա եւ ի՞նչ ենք անելու դրա հետ: Վիթխարի ցավով բաժանվեցինք մեր երբեմնի հզոր հայրենիքի տեսիլից, եւ դեռ այսօր էլ, հինգ տարի անց, ոմանք չեն հաղթահարել այդ ցավը, անվերջ ետ են նայում չկարողանալով «պոկվել» բանկացին մեռելից:

Բայց կյանքն իրենն է անում, լավ թե վատ՝ մեռելը մեռել է, եւ նրա հետ կապված հուշերն արդեն մշուշվում են: Փոխարենը օրեցօր հառնում է մի նոր հայրենիք, մի նոր երկիր, որն արդեն անվերադարձորեն մերն է, միմիայն մերը: Մե՞ծ է, թե՞ փոքր, հզո՞ր է, թե՞ ոչ՝ այս է, այլեւս հավերժորեն անփոփելի, անքակտելի մեր էությունից, սրտից, մտքից, եւ այդ երկրի, այդ հայրենիքի ապագայի հոգսը նույնպես մերն է, միմիայն մերը, ուրեմն մենք միշտ պիտի հոգանք նրա ճակատագիրը, հոգանք նրա լինելության խնդիրները: Եվ այդ խնդիրները լուծելու ուրիշ միջոց չկա, քան մեր նորօրյա անկախ պետության ամրացումն ու զորացումը: Անցած հինգ տարիներին ազգովին, առանց որեւէ բացառության, հասկացել ենք, որ գալիք ժամանակներում հարատեւելու, իբրեւ ազգ ու ժողովուրդ ունենալ լինելու, մեր ինքնությունը չկորցնելու միա-միակ խարիսխը մեր պետությունն է...

Այս տարիների ամենամեծ նվաճումը, ըստ իս, անկախ պետականության հենց այդ համընդհանուր ընկալումն է որպես Արժեք: Մեծատառ, համազգային Արժեք: Ինքնին մենք դրա «գինը» չգիտենք, չենք պատկերացնում: Պետության կայացման օրենքով եւ հաճախ սուբյեկտիվ դժվարություններից ծնված, երբեմն հուսահատ, այս տարիներին մեր մեջ ժամանակ առ ժամանակ անկախությունն արժեզրկվում էր: Ընդդիմադիրները, երբեմն նույնիսկ ծաղրում էին մեր «կախյալ անկախությունը», կասկածի տակ էին դնում նրա անհրաժեշտությունը, ճիշտ այն մարդու նման, որը դժգոհում է նվեր ստացած շքեղ ավտոմեքենայից, ինչ է թե... վարել չգիտի: Բայց, տարիների հետ եկավ այն գիտակցությունը, որ «մեքենան» դրական լինի, ուղղակի հարկավոր է... վարել սովորել:

Այժմ մենք կամաց-կամաց փորձում ենք դա սովորել: Եթե ընթերցողը նկատել է՝ առաջիկա նախագահական ընտրությունների առթիվ ծավալված գաղափարական ու ոչ-գաղափարական բանավեճների, խմբակցությունների, նույնիսկ փոխադարձ մեղադրանքների հեղեղում այլեւս ոչ ոք չի դասալիքում... անկախությունը: Բոլոր վեճերը, արդար, թե անարդար, ընթանում են պետությունն ավելի լավ կառավարելու ուղիների շուրջ: Հակամարտ քաղաքական ուժերի ներկայացուցիչները պնդում են, թե իրենցից յուրաքանչյուրն ավելի լավ կվարի մեր պետական նավը, ուրիշ ոչինչ: Ճիշտ, թե սխալ՝ մեղադրում են այսօրվա «նավավարին», սակայն, փառք Աստծո, այլեւս չեն վիճարկում «նավի», ասել է՝ անկախ պետականության բուն անհրաժեշտությունը:

Սա հասարակական հոգեբանության մեջ կատարված վիթխարի տեղաշարժի վկայություն է, որ, թերեւս, միշտ արժեւորի ապագայի պատմաբանը: Եվ միշտ նշել, անկասկած, որ հայոց երրորդ հանրապետության հինգերորդ տարեդարձի օրը Հայաստանում այլեւս չկար ոչ մեկը, որ վարակված լիներ «անկախության հիվանդությամբ», պատրաստ լիներ պատնեշել իր երկրի անկախությունը, եւ դա հավասարազոր վերաբերում է նաեւ նրանց, ովքեր խիստ դժգոհ են իրենց այսօրվա սոցիալական վիճակից, ինչպես նաեւ նրանց, ովքեր իրենց հայացքներով դեռ չեն [illegible] «բանկացին մեռելից»:

Չենք կարող, այս Տոնը բոլորինն է, անկախ նրանից, թե ովքեր [illegible] պատմական օրն է, եւ այսուհետ միշտ մեզ հետ է լինելու, եւ ավելի մեր [illegible] այն սերունդը, որ, ինչպես մի անգամ նկատեց Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, «այլեւս չի հիշում խորհրդային Միությունը»: [illegible]

[illegible]

ԱԶԳ

ազգային

Երբ մի հայացք գցենք աշխարհի պատմությանը, ապա դժվար չէ համոզվել, որ մեծահամբավ անհատները (ժողովրդի բացառիկ ներկայացուցիչները կրոնավոր, գիտական, զորական, քաղաքական և այլ տիպի առաջնորդները) ինչ դեր չեն խաղացել ժողովուրդների կյանքում, այս կամ այն կերպ ազդելով նրա գոյության, առաջընթացի, դիմի, անհի, կենսամակարդակի, կուլտուրայի, կենցաղի և այլ հարցերում։

Միաժամանակ, կարելի է նկատել նաև այն հայտնի ճշմարտությունը մահկանացուն զերծ չէ թերություններից, ապահովագրված չէ սխալներից և երբեմն այնպիսի կոպիտ սխալներից, որոնք արժենում են շատ ու շատ մարդկանց բարոյական ու նյութական զրկանքների ու կորուստների, անգամ նրանց կյանքի, գոյության վերացման, առանձին ժողովուրդների, ազգերի, ազգային կամ կրոնական խմբերի ոչնչացման։

Երբ առաջնորդը, իրոք կատարել է ժողովրդի համար արտակարգ ծառայություններ, ապա արժանի է հարգանքի, դրվատանքի, մեծարանքի «արհամարհանք ուրիշների նկատմամբ» հակվածություններ և առաջին հերթին դիմում է ամեն միջոցի, որպեսզի երկար մնա այդ «շահութաբեր աթոռին», չզիջի ոչ մեկին։ Ահա, այս նպատակի իրագործման էլ դառնում է տարբեր տեսակի ու բնույթի ոտնձգությունների, հաշվեհարդարների, ոճրագործության պատճառ։ Արյունալի ճանապարհով իշխանության հասնելը մարդկությունը մեկընդմիշտ պետք է մոռանա։ Առաջնորդները ժողովրդի կյանքում պետք է խաղան միայն և միայն դրական

ՏԵՍԱԿԵՏ

Ժողովուրդն իրավունք չունի սխալ ընտրություն կատարելու

բյունը, որ ժողովրդի (ազգի) քաղաքակրթության զարգացման հանրագումարում փոխվում է անհատի դերը. քանի որ այն կարևոր ֆունկցիաները պետական ու ազգային ոլորտներում, ծեսերում, իրագործումներում անհատներից (թագավորներից, կայսրերից, կառավարիչներից և այլ տիպի առաջնորդներից) անցնում են պետական մարմիններին, կոլեկտիվ և հասարակական կազմակերպություններին և կախված չեն լինում առանձին անհատների հայեցողությունից, նրանց կամայականությունից ու ցանկություններից. այսինքն փոխվում է նրանց մենաշնորհը լինելու հավասարակշռության։ Այդ իսկ պատճառով նվազում է նրանց պատասխանատվությունից առավել զարմանալի չենք։ Սակայն, մինչև այժմ, այս կամ այն չափով, պահպանված է անհատի պաշտամունքի ավանդույթը։ Դժվար չէ նկատել, որ ինչքան ազգը հետամնաց է, քաղաքակրթությունից հեռու է մնացել, այնքան նրա մեջ անհատի պաշտամունքը ավելի ցայտուն է արտահայտվում։ Զարմանալին այն է, որ նման հետամնաց ազգերի (աֆրիկյան, ասիական) կողքին հայտնվում են նաև այնպիսի ազգեր (եվրոպական, ամերիկյան) որոնց կենցաղում, պետականության մեջ դեռ պահպանված են առաջնորդներին պաշտելու, աստվածացնելու ավանդույթը (թեև կամ ուժեղ չափով)։

Միանգամից ասենք, որ անհատի պաշտամունքը նախապատրաստում են, անտարբերության, դյուրահավատության, ինչ-որ «լուսավորված», բայց քաղաքակրթված լինելու հետևանք է։ Քաղաքակիրթ ազգերը, ժողովուրդները կարող են ստեղծելու անհրաժեշտության չունեն, որովհետև հասկանում են դրանց անհեթեթությունը։ Զարգացած ժողովուրդների մեջ ոչ պակաս մարդիկ մեծամտություն են կազմում, որոնք հասարակական կյանքը, ավանդույթները, ճշմարտությունն ընկալում են իրական, ճիշտ ու ճշմարիտ ուղու վրա և դեռ են մնում անհատի պաշտամունքի վնասակար, անհեթեթ գաղափարներն ու չարիքները։

Անհերքելի են ու վճռական բոլոր տեսակի անհատի պաշտամունքի դրսևորումները դա լինի ասված Լենին Ստալինին, Հիտլեր Մուսոլինին, Մաոցզեդունին թե Կաստրոյին։

Չի կարելի պաշտել անհատին, ինչպիսի մեծագույն ծառայություններ էլ որ կատարած լինի։ Նա կացած մարդ, որքան հասարակ մահ, բայց երբեք ոչ պաշտելու, երկրպագելու կամ աստվածացնելու։ Դա արդեն հանցագործություն է ոչ միայն սխալ ժողովրդի, այլև ողջ առաջավոր մարդկանց հանդեպ։ Անհրաժեշտ է ողջամիտ լինել և խուսափել նման սխալներից. դա չափազանց վտանգավոր է։ Նման հաջողությունների հասած առաջնորդները ժողովրդի չափից ավելի փառաբանություններից, պաշտամունքից այնքան են ինքնավստահ ու անձնամեծ դառնում, որ հետո նրանց ոչնչով և ոչ ոք չի կարողանա դեռի «կամակոր շիտակը» պաշտոնի թողացնի։ Իսկ «կամակոր շիտակը» երևակայել հանցագործ լինելուց հեռու չէ։

Այո, կյանքը պայքար է, բայց պայքարը պետք է լինի քաղաքակիրթ ձևով, այսինքն ողջկշռի մարդկային, այլ ոչ թե վայրագային օրենքներով։ Իսկ դա նշանակում է, որ մարդը ունել բարձունքի հասնելու համար պետք է առաջին հերթին արժանի լինի դրան կատարելագործվի, ձեռք բերի գիտություն, փորձ, հմտություն, դառնա սխալ գործի գիտակ, մասնագետ, իր գործունեությամբ հանգի մարդկանց, որ այն միակն է, որ կարող է բոլորից հաջող և վստահ ղեկավարել սխալ բնագավառը, ի վիճակի է մարդկանց համար ստեղծել լավագույն պայմաններ, ապահովել առաջընթացը. բնդունակ է խմբագրություն հանուն ժողովրդի բարօրության արդար գործի և միայն այդքանից հետո ենթանելով մարդկանց բարեհաճ վստահությունը, դառնա ղեկավար կամ առաջնորդ, ազատ ընտրությամբ։

Իսկ երբ մարդն իր նպատակին, պաշտոնին հասնում է ենթարկությամբ, ուժի, բռնության կիրառմամբ, խարդախությամբ, իր նպատակին հասնելու ճանապարհին ոչ մի միջոցի մեջ խտրականություն չդնելով, նախկին ղեկավարի «աթոռը սանը ճանկելով» և մրցակիցներին բարոյապես (նույնիսկ ֆիզիկապես) ոչնչացնելով, կամ հեղաշրջում, հեղափոխություն իրագործելով, ապա նման անհատի «ձեռքերն արյունոտ են» և նրա հետագա ճանապարհը նույնպես կլինի բռնի «արյունալի» գործունեությամբ։

Նման «գողականային» ճանապարհով իր նպատակին հասած մարդու համար օտար է «խիղճ», «պատիվ», «նվիրվել», «զոհաբերվել» և այլ տիպի բարձրակարգ մարդկային հասկացությունները։ Նրա հոգին հարազատ են «ես», «իմ շահը», «իմ իշխանությունը», դեր, դառնում ազգի խոկական, անկեղծ անձնազոհող նվիրյալներ, այլ ոչ թե դավաճաններ, որոնք բացում, ծղարկված բարեհաճի դիմակով ծծում են նրա «արյունը», կործանում նրա ապագան, բայց միաժամանակ հավլինակություն վայելում կեղծ էֆեկտների, վարդեր խաբեության կամ ուժի գործադրման, ահ ու սարսափի տարածման շնորհիվ։

Գոյություն ունի այսպիսի մի ասացվածք, որ «Ամեն ժողովուրդ արժանի է իր ընտրած ղեկավարին»։ Դրա հետ կարելի է և համաձայնվել, և ոչ։ Դա առաջին հերթին նշանակում է, որ ժողովուրդն իրավունք չունի սխալ ընտրություն կատարելու, որպեսզի հետագայում չզղջա կատարվածի համար, չկանգնի փաստի առաջ։ Իսկ ընտրելուց հետո, ժողովրդի ծառայում պետք է լինեն այնպիսի լծակներ, որ կարողանա ստիպել իր ընտրյալ առաջնորդին ավելացնել օրինավոր, ժողովրդի շահերին ու նպատակներին համահունչ, հանուն մարդկանց, քանզի նրանց կյանքն ու պատասխանատվությունը հենց դա է, այլ ոչ թե ստիպված լինի «կրելու իր խաչը»։

Չպետք է մոռանալ, որ նրանք ղեկավարները (առաջնորդները), ժողովրդի բարեհոգի վերաբերմունքի արգասիքն են, օգտվում ու սնվում են նրա ստեղծած բարիքներից, ուստի պարտական են նրանց խնճց բարեկեցիկ ու ապահով կյանքով։

Այդ բաները նրանց մշտապես հարկավոր է հիշեցնել։ Հիշեցնել առիթով և անառիթ, քանի որ նրանց հիշողությունը շատ շուտ կարող է մթագնել գլխապտույտ հաջողություններից և փառաբանվելու ոգևորումներից, ժամանակավոր երբ շրջապատված են լինում շողոքորթների, փառամոլների, շահամոլների դիմակով։

Ինչպես հիվանդությունը, փառամոլությունը նույնպես, ավելի հեշտ է կանխարգելել, քան թե բուժել։

Չպետք է բույլ տալ, որ իրենց շուրջ մի՜ֆ ստեղծեն ու դառնան «անփոխարինելի», «անխոցելի», որոնց ցանկացած քայլը դիտվի անհրաժեշտ ու խելացի. անկախ դրանից, թե դա ժողովրդի համար կբերի համընդհանուր բարօրություն, թե՞ բռնատիրություն։

Անհրաժեշտ է զերծ մնալ նրանց փառաբանումից, քանի որ փառաբանումից մինչև աստվածացնելը մի քայլ է, իսկ աստվածացնելուց հետո շատ ուշ կլինի...

Գ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ.

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

Եվ հաղթեց ռազմի աստվածը

Ինչպես Սիմոն Աբիկյանցյանին, Գևորգ Համբարձումյանին, Հակոբ Փափազյանին, Վազգեն Գյուլազյանին և բազմաթիվ այլ զոհված ազատամարտիկների, Կարեն Զանյանին ևս մուսաների աստվածը բազմաթիվ շնորհներով էր օժտել. բանաստեղծություն գրել, երգել, նկարել, ճանաչել, գեղանկարել, դրվագել... Բայց ռազմի մեծարժեք աստվածը ժամանակավորապես խլեց նրանցից այդ բոլոր շնորհները. գրչի, վրձնի, դուդուկի, խոսափողի, կարկինի փոխարեն ձեռքերին զենք դրեց, գնդացիր ու նռնակ։

Ազատամարտիկի հանճարեղ հագավ Արտեն և Հերմինե Զանյանների միակ որդին՝ երիտասարդ ճարտարապետ, աշխարհագետ, բանաստեղծ և երգիչ Կարեն Զանյանը, հակառակիացնելով իր Հայրենիկ հողը. «Մինչև ինձ փեսացու մը ճարես, Արցախը բուրին ծեծեն զամնիմ, ես կուգամ...»։ Եվ գնաց Կարենը, դա 1994-ի փետրվար ամիսն էր։

Երևանի ճարտարապետաշինարարական ինստիտուտի ատրիումային բաժնում ծանոթացել եմ 1992 թ. գրված Կարենի ինքնակենսագրականին։ Այն մեջ եմ բերում անփոփոխ։

«Ես՝ Կարեն Արտենի Զանյանս, ծնվել եմ 1968 թ. հոկտեմբերի 11-ին Սամբուլում (Թուրքիա), ուսուցչի ընտանիքում։ Մեր ընտանիքը ներգաղթել է Հայաստան 1978 թ. հուլիսին։ Երկու տարի Մասիս ավանում բնակվելուց հետո տեղափոխվել ենք Երևան, որտեղ և բնակվում ենք ցայսօր։ Նախնական կրթությունս ստացել եմ Բոմոնքի Մխիթարյան վարժարանում (Սամբուլ), Այնճարի Գ. Կյուլպենկյան վարժարանում (Լիբանան), Մասիս ավանի թիվ 2 և Երևանի թիվ 177 միջն. դպրոցներում։ 1985-ին ավարտել եմ միջնակարգ դպրոցը և դիմելով Երևանի Կ. Մարքսի անվան պոլիտեխնիկական ինստիտուտի ճարտարապետության բաժին՝ ընդունվել եմ մրցույթից դուրս։ 1987 թ.ին զորակոչվել եմ սովետական բանակ։ Այդ տարվա հունիսից մինչև 1989 թ-ի մայիսը ծառայել եմ սովետական բանակի ինժեներական զորքերի տեխնիկական կազմում։ Զորացրվելուց հետո շարունակել եմ ուսումս։ Ինստիտուտն ավարտել եմ 1992 թ.։ Նույն տարին ընդունվել եմ աշխատանքի համալսարանական արդյունաբերության կենտրոնում ինձ առաջարկված ծրագրավորողի պաշտոնում (ԷՀՄ-ների ծրագրավորումը եղել է հոբբիս), որտեղ և աշխատում եմ մինչև օրս։ Կից աշխատում եմ նաև «Այսօր» թերթում, որտեղ կատարում եմ լուսանկարների համակարգչային մշակումը։ Սիրած զբաղմունքներիցս են նկարչությունը, լուսանկարչությունը, համակարգչային գրաֆիկան, համակարգիչների ծրագրավորումը, համակարգիչների նոր սկզբունքների և նոր ծրագրավորման լեզուների մշակումը, երաժշտությունը, երաժշտական գործիքները (չեմ նվագում), երկրաչափության պրոբլեմները, հոգեբանությունը և այլն։ Մասնագիտությանս միջև նույնել եմ որոշս կոչման։ Նրա մեջ, բացի ստեղծագործելու պահը, ինձ դուր է եկել նաև նրա հասարակական ասպեկտում ունեցած դերը։ Մանկական հանրապետության ներկա պայմաններում մասնագիտությանս դերը ավելի է կարևորվում տնտեսության համար։ Ինչի ուսումնասիրությամբ էլ ուզում եմ զբաղվել։ Զանյան Կ. Ա.»

Եվ երբ հիշատակված շնորհներին ավելացնենք, որ մասնագետը այս շառավիղը ազատ շփոթվում էր անգլերենին, ֆրանսերենին, արաբերենին, ռուսերենին, ֆրանսերենին, գրաբարին և արեւմտահայերենին, և երբ նկատի ունենանք, որ ատրիումային ընդունելության բոլոր քննություններից (պահպանվում են իր իսկ ձեռքով գրված պատասխանները) Կարենն ստացել է գերազանց, որ նրա «Ատենային Դարաբաղի կառուցապատման եկեղեցին ու հետևանքները» գիտական թեզի հանձնառությունը բացարձակ «5» է գնահատվել, կզգանք, որ մենք կորցրել ենք ժամանակից իր տարիքից շատ զերհասունացած մի տաղանդի, մի խոլոր երիտասարդ հանրագետանի։ Նրան էլ ավելի խոր և նուրբ ճանաչելու հնարավորություն են ընձեռում Զանյանների բնակարանում որպես հավերժատուրք մասունք պահպանվող Կարեն նկարողու և ազգանվիրյալի անտիպ բանաստեղծությունները, ճարտարապետական և ներքին նախագծերն ու էսքիզները, էլեկտրահամակարգչային տեխնիկայի իր նորամուծումների ծեծագրերը։ Աղյամից, Արցախյան ազատագրական զինօգնիներից ուղարկված հանով-հոսով նկարչի և անհինդ նամակները, նրա հարուստ լուսանկարչական ալբոմները, սրամիտ առակներն ու անզուգական սիրերգերը։ Չէի ուզենա Կարեն Զանյան արվեստագետ, ատրիում, առաջա գիտնական և առաջա բանաստեղծին վերհուշելու համար ընթերցողին «խեղդել» նրա դասողություններով, խոր փիլիսոփայությամբ և հումորով, նկատի ունենալով, որ մի օր անշուշտ դրանք տպագիր կներկայացվեն հանրությանը։

Կ. Զանյան բանաստեղծի հայտնության համար շնորհակալ եմ նրա մի ռազմընկերոջը՝ Միշային։ Այստեղ նա ներկայացավ «Ուխտավոր» բանգարան-ինստիտուտ և մեզ հանձնելով մի ծեռագիր, ավելացրեց. «Այս բանաստեղծությունը ռազմընկերոջս ստեղծագործությունն է, երբ նա վիրավոր էր, թելադրեց, ես գրեցի։ Նրա վիճակը հետո շատ վատացավ, ինքնաթիռով հասցրեցինք Երևան։ Ես Արցախում թիկունք Բունիաթյանը, և թե Երևանի բժիշկները ամեն ջանք գործադրեցին, որ Աղդամում վիրավորված Կարենին փրկեն, չստացվեց։ Նա մահացավ 1994 թ. մարտի 18-ին։ Նրանց տան կարող եք զանգահարել 61-13-35 հեռախոսահամարով»։

Զանգահարում եմ և խոսում Կարենի հոր հետ։ Պարզվում է 15-18 տարվա իմ հին բարեկամն է. բանաստեղծ, մանկավարժ, արձակագիր, հրապարակախոս, թարգմանիչ, Հայաստանի գրողների միության անդամ Արտեն Զանյանը։ Ո՞վ չգիտի կգա հայրը, որ ներկայացնի որդուն, ես արդեն ՀՀ ՊՆ համապատասխան բաժիններից տեղեկացել եմ, որ Կարենը կյանքին հրաժեշտ է տվել 26-րդ տարում, Երևանի Նորքի զանգվածի թիվ 2 հանրապետական հիվանդանոցում 1994 թ. մարտի 18-ին, Հայոց բանակ մեկնելուց մեկ ամիս հետո։

– Կարե՛ն, յավրո՛ւս, ի՞նչ բրիր, չէ՞ որ դուն խոստացար Արցախեն ետք Մուսա լեռը բուրեն մեզ ազատել... ո՞ւր կերթաս... Ինչո՞ւ Նեմեթին հողին չես հանձներ... իմ հերթն է, տղա՛ս...

90-ամյա Հռիփսիմե տատի ողբը դեռ շարունակվում է...

Կարենը սիրված և հարգված է եղել հրամանատարության կողմից։ Նա Երևանի խորհրդային շրջգինկոմիսարիատից բանակ է մեկնել կամավոր։ Պլյուսակ նշանառու էր, կռվող։ Շուշիի Ղազանչեցոց եկեղեցում «Սուրբ-Սուրբ» և «Քանի որ ռոսան» է երգել։ Եկեղեցին վերականգնող պատվերագծի ճարտարապետ Վոլոդյա Բաբայանի և այստեղ այցելած սփյուռքահայ հայրենակիցների հետ, որ «բուրը տեսնի, սիրտը մոռա», մի-մի բաժակ «Արցախ» կոնյակ են կոնծել։ Կարենը խոսացել է ռազմի հաղթական ավարտից հետո հեղինակել Արցախի ավերված ճարտարապետական շինությունների կառուցապատման նախագծերը։ «Ճարտարապետ չէ, բանվոր էլ կաշխատեմ, միայն թե Արցախում ավեր քարը ու կամուրջ, եկեղեցի ու դպրոց, գործարան ու ակումբ չմնան...», ասել է նա Վոլոդյային...

Իր կյանքի ողջ ամենավերջին օրերին շաղանդուաս և ճակատագրական հարվածը բաղում ծրագրերը։ Գանձասարում և Ամարասում նրա մեներգը նոտից լսելու փոխարեն 1994 թ. Էջմիածնի մայր տաճարում Կարենի հոգեհանգստյան պատարագ մատուցվեց։ Կարենի վիրավոր անվանը իր հավերժական հանգիստն է գտել Եռաբլուրում իր ընկերների կողքին, քանզի նա շատ էր սիրում կռվել. «Ընկերով մահը հարսանիք է»։

Կարենը չհասցրեց մասին պատմի մարտական կոչը, չհասցրեց կառուցել նորը։ Նրա վերջնական հանգստարան եղավ իր սիրած զենքը, Արցախին և Հայոց աշխարհին խաղաղություն ու անվտանգություն խորհրդանշող զենքը։

Այո, ռազմի աստվածը պարտության մատնեց մուսաների աստծուն, և Մեռավ իմ մուսան, հանգավ իմ հուր...

ՍԱՄՍՈՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԱԶԴ
ազդակ

Ես առանց կ'ուզենամ ազատ եւ անկախ Հայաստանի քաղաքական ղեկավարութեան կողմէ վերջին հինգ տարիներուն ձեւաւորուած հեռաւոր խորհրդուածներ-ամէն բանէ առաջ երկրէն ներս անվտանգութեան ապահովում, անօրինութեան ու յանցագործութեան ազատ զարգացում, քաղաքագիտական աղէտալի հակամարտութիւններու կանխում մը, եւ այս բոլորը կարելի դարձնող ազգային ներքին ու քաղաքական հզօրացում: Կ'ողջունեմ, սակայն, միջազգային բանակցութեան վրայ Հայաստանի Հանրապետութեան վարկին յարաճուն վերելքը եւ անոր հե-

ՍՓԻՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Պատասխանատուութեան սուր գիտակցութիւնը

15 Սեպտեմբեր 1996

ԱԶԳ

Մշակոյթ

– Երեւան եկել էք հատուկ մեկ դեր՝ սեպտեմբերի 22-ին Անո՞ւշ երգելու։

– Եկել եմ մասնակցելու Անկախութեան 5-րդ տարեդարձին։ Որպես ՀՀ քաղաքացի իմ պարտքն եմ համարում մասնակցել բնտութիւններին։ Այցելութիւնս անձկաչ չմնաց. Տիգրան Լեւոնյանն առիթից օգտվելով ինձ հրավիրեց «Անուշ» ներկայացման մեջ մասնակցել։

– Դառնամ Վիեննայի Շտատս-օպերի մեներգչուհի Հասմիկ Պապյանի ստեղծագործական կյանքին։ Երեւանում վերջին անգամ մեկ ու կես տարի առաջ էք եղել։

Ներ էլ շատ կան, ինչպես Քիմ Քաշքաշյանը, որը շատ մեծ անուն է Նյուրոպայում։

– Հասմիկ Պապյանին դրսում ինչպե՞ս են ներկայացնում։ Հայաստանում անուն-ազգանվամբ ոտարերում բան ավելացվո՞ւմ է։ Այստեղ րեւէ, հայտագրի վրա կա՝ Վիեննայի Շտատս-օպերի մեներգչուհի։

– Ընդհանրապես չեն ներկայացնում, որովհետեւ բոլոր երգիչներն էլ Ջեսի Նորման կամ ուրիշ մեկն, ասենք, որեւէ ծնում չեն ներկայացվում միջազգային մրցույթների դափնեկիր է, ժողարտիստ է, ինչպես անցյալում մենք էինք անում։ Բայց

թատրոնից հեռացածները գան եւ երգեն թատրոնում։ Ինձ համար դժվարություն չէ տարին մեկ կամ երկու տարին մեկ վերադառնալ ու երգել այստեղ։

– Թատրոնի ղեկավարությունը պայմաններ կստեղծի՞ նրանց համար։

– Չեմ կարծում, թե չի ստեղծի, երբ ուրիշ խնդիրներ, իհարկե, չկան։ Երբ ղեկավարությունը գտնում է, որ հեռացած ծայները արժանի են։ Եկեք համաձայնենք, որ ոչ բոլոր հեռացողներն են տաղեր եւ ոչ բոլոր հեռացողներն են դասրաս այստեղ մեկ-երկու փորձով

«Այսօր ունեմ ամենակարեւորը՝ ստեղծագործական ազատություն»

Վիեննայի Շտատս-օպերի մեներգչուհի Հասմիկ Պապյանը Երեւանում՝ մեկ դերերգով

Ազգային օպերային թատրոնի բեմը սեպտեմբերի 20-ի եւ 21-ի ազնավուրյան երկարատարված հզոր համերգներից հետո սեպտեմբերի 22-ին ժամը 17-ին օպերայի երկրպագուներին «Անուշ» լսելու է հրավիրում։ ՀՀ անկախության 5-րդ տարեդարձի օրվա զվարթ տրամադրությունը փոխվում է. ժխտաստիների՝ աղջիկ ճակատագիր ընտրելու լռությունը օպերայի բեմում եւ դահլիճում «հասցվում» է ողբերգականի Հովի Թումանյանի եւ Արմեն Տիգրանյանի ստեղծած ազգային արժեքի «Անուշի» մասնակցությամբ։ Այդ օրվա Անուշի դերակատար Վիեննայի Շտատս-օպեր թատրոնի մեներգչուհի Հասմիկ Պապյանը խոսում է իր ընկալած լուսավոր Անուշը ներկայացնել մեզ։

– Այդ ամբողջ հատվածը բուն ստեղծագործական կյանքով եմ ապրել։ Գերմանիայից տեղափոխվել եմ Վիեննայի Շտատս-օպեր թատրոն, շարունակում եմ երգել Գերմանիայում՝ Համբուրգում, Շտուտգարտում, Բեռլինում, Դյուսելդորֆում առաջնակարգ օպերային թատրոններում։ 96-ի մարտին առաջնախաղ ունեցա Լա Սկալայում Վերդիի «Նաբուկոյում» երգեցի Աբիգայլ։ Հիմա կատարում եմ մոտավորապես 25 դերերգ։ Այս տարիների ընթացքում շատ մեծ աշխատանք եմ հասցրել անել։ Աշխատելու համար ուրիշ ավելի նպաստավոր, ավելի բարեկեցիկ պայման որ ունեմ։ չեմ կարող պատկերացնել։

– Երգիչներից մեկն ասաց, թե Եվրոպայում հայերը ներկայանում են երգեցողական զորեղ ներուժով։ Նույնիսկ օտարները տարբերակում են «հայկական ձայնը» անունը տալիս։

– Գերմանիան այսօր երեւի թե Եվրոպայի ամենառատ երկիրն է օպերային արվեստը պահելու այն բարձրության վրա, ինչ հնարավոր է։ Նկատի ունեմ տնտեսական պայմանները։ Գերմանիայի բոլոր քաղաքներում, առանց բացառության, կան օպերային թատրոններ, մեծ քաղաքներում մի քանի թատրոններ կան։ Այս տեսակետը, ստեղծագործական մակարդակը անշուշտ տնտեսական պայմաններով են բացատրվում։ Բայց կան նաեւ ուրիշ նախապայմաններ՝ չտեսնված կազմակերպվածություն եւ երգիչների այնպիսի՝ պատասխանատվություն։ Գերմանիայում ամենադժվարը բանը մտնել ժամանակն է, այն ի գուր, պարապ չի անցնում, ինչը պայմանավորված է արագ կազմակերպված եւ շատ բեղմնավոր աշխատանքի։ Հայկական ձայնի մասին ասեմ, երբ նոր խաղընկերներին հետ եմ ծանոթանում կամ առաջին անգամ օպերի երգեմ եւ հարցնում ի պատասխան նշում եմ ազգությունս, անմիջապես թվարկում են Պողոսյանյան, Լուսինե Ամարա, Լիլի Չուգասզյան, Սոնա Ղազարյան, Կարինե Բոյաջյան, այսօր արդեն Գեղամ Գրիգորյան։ Մեր փոքրաթիվ ժողովրդի համար անշուշտ արդեն բավական թվով երգիչներ ունենք։ Հիմա կա ամերիկահայ երգչուհի Կալեն Էսպերյան (սոպրանո), նույնպես հրաշալի ձայնով։ Եվրոպէս կատարող

երբ՝ երգչի մասին գրում են բերբերում կամ ընդհանրապես խոսում են, հանուն է նշվում նրա ծննդավայրը, ազգությունը։ Իմ պարագայում հայ երգչուհի է։ Ուրախ եմ ծնվել, մեծացել, կրթություն է ստացել Երեւանում։

– Դա որեւէ կերպ ազդո՞ւմ է խաղի վրա, միջամտո՞ւմ է։

– Ոչ, որովհետեւ երգիչների կազմը շատ ինտերնա-

ցիոնալ է, հատկապես հիմա։ Բայց ընդգծում, իհարկե, կարող են Հայաստանը ճանաչել։ Շատ կարեւոր է մեր հայրենակիցների համար օ՛, Հայաստանից եք։ Նրանց համար հպարտություն է, ինձ համար մեծ պատասխանատվություն հայ ժողովրդը ներկայացնելու իմաստով։ Չեմ ուզում մեծ բառ վերցնել, բայց երեւի ինչ-որ գործ անում եմ։

– Ազգային օպերային թատրոնի բեմում «Անուշի» երկու փորձի արդեն մասնակցել եք եւ ծանոթ եք այն ուժերին, որոնց հետ պիտի երգեք։ Ձեր տպավորությունը։

– Ես երգելու եմ երիտասարդ երգիչների հետ, շատերին չեմ ճանաչում։ Այսօրվա իմ խաղընկերներից միայն Սարոյի դերերգչին (Ա. Թոռոսյան) գիտեմ։ Նույն տարիներին ենք սովորել։ Նա երկար տարիներ չէր երգում, նոր է սկսել։

– Օպերային թատրոնից բավականաչափ լավ արտիստներ են գնացել, արտահոսքը մեծ է, եւ բնականաբար «Անուշում» Հասմիկ Պապյանի խոսս առավելությունը եւ պատասխանատվությունը կընդգծվի։

– Ես կփորձեմ, որ դա ընդգծվի։ Չգիտեմ ինձ ինչպես կհաջողվի, բայց դա բնական է։ Լա Սկալայում կամ Վիեննայի Շտատս-օպերում ամեն երեկո, համարյա առանց բացառության տաղեր են երգում։ Այստեղ էլ հնարավոր է ստեղծել պայմաններ, եւ ես վստահ եմ, որ դա կլինի, որ օպերային

երգել։ Ցավոք, թատրոնի խաղացանկը շատ սահմանափակ է։ Ես հինգից ավելի տարիներ Անուշ չեմ երգել։ Այսօր կցանկանայի անպայման ուրիշ ներկայացումներ եւս խաղալ, ասենք «Տրավիատա», «Նորմա», «Դոն Ժուան», «Կախարդական սրինգ», Վերդիի «Ճակատագրի ուժը», «Սիցիլիական ժամերգություն», Պուչինիի «Տոսկա»։ Շատ կուզենայի նրանցից որեւէ մեկն այսօր կատարել իմ ժողովրդի համար, որովհետեւ նրանք իմ Անուշը լսել են։

– Տիգրան Լեւոնյանի բեմադրության մեջ Դուք չեք երգել։ Ձեր Անուշը չի՞ փոխվելու։

– Ես տեսա այս բեմադրությունը։ «Անուշը» հիմնովին փոխվել է։ Բայց ես իմ հիշողության մեջ դեռ պահպանել եմ հին «Անուշը», իմ Լուսյան մեջ հին բեմադրությունն է։ Կարծում եմ, չեմ կարող ամբողջությամբ իրականացնել Տիգրան Լեւոնյանի մտահղացումները, բայց կփորձեմ պարզապես չխանգարել իմ խաղընկերներին։ Կաշխատեմ, որ չխախտվի այդ բեմադրության հայեցակետը։

– Իսկ եւ հանդիսատեսը այս «Անուշը» ինչպե՞ս էք գնահատում։

– Ես այս դեպքում որպես հանդիսատես այն չեմ կարող ընկալել։

– Սեպտեմբերի 22-ին, անկախ նրանից ում եք ընտրելու եւ ինչպիսին կլինի Հայաստանի ճակատագիրը, օպերային թատրոնը ողբերգություն է ներկայացնում։

– Անկախ նրանից ինչպես է ավարտվում օպերան, ես «Անուշը» տեսնում եմ շատ լուսավոր։ Նման կերպարներ էլի կան Լուչիան Ճեմիրի Ջուլիետը։ Փորձենք լաց չլինել։

– Ո՞րն է այսօր Հասմիկ Պապյանի ամենամեծ ձեռքբերումը։

– Ինձ համար այսօր ամենակարեւորը ստեղծագործական ազատությունն է։ Այսօր ոչ մի թատրոնի տնօրեն, ոչ մի դիրիժոր չի կարող ինձ ստիպել երգել այս կամ այն դերերգը, չի կարող իմ՝ փոխարեն որոշել որ դիրիժորի հետ պիտի երգեմ, ում հետ՝ չերգեմ։ Ես եմ տնօրինում իմ ստեղծագործական օրը, կյանքը։ Սրանից ավելի մեծ արժանիք ես չունեմ։

ՄԱՐԻՆԵ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ

Հայ նկարիչները անկախության տոնին՝ ցուցահանդեսով

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. ՍԵՓ. ԹՂԹ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ։ Հայաստանի անկախության 5-րդ տարեդարձի առթիվ Նյու Յորքի Սբ. Վարդան տաճարի ընդարձակ սրահներից մեկում բացվեց Հայաստանի երիտասարդ նկարիչների համախմբական ցուցահանդեսը։ Այն կազմակերպել են ՀՀ Ազգային ժողովը եւ նրա գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովը։

Ցուցահանդեսը բարեգործական է։ Հասույթի մի մասը տրամադրվելու է Երեւանում կառուցվող մանկական ատամնաբուժական կենտրոնին։

27 նկարիչներ ներկայացրել են 76 յուղաներկ աշխատանք, որոնց մի մասը նույն օրը ցուցադրվեց նաեւ Վաշինգտոնում՝ Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատան սրահում։

Կազմակերպչական բոլոր աշխատանքները փայլուն կատարեց ՀՀ Ազգային ժողովի փորձագետ Համլետ Կյուրեղյանը։

Բացման արարողությանը ներկա էին ՄԱԿ-ում Հայաստանի Հանրապետության մշտական ներկայացուցիչ դեսպան Ալեքսանդր Արզումանյանը, խորհրդական Մովսես Աբելյանը եւ շատ հյուրեր։

Քոչար թանգարանում բացվեց Հենրիկ Նիկոյանի ցուցահանդեսը

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Հայաստանի նկարիչների եւ դիզայներների միությունները, Քոչար հիմնադրամը Երվանդ Քոչար թանգարանում բացել են Երեւանի գեղարվեստի ինստիտուտի դիզայնի ամբիոնի պրոֆեսոր Հենրիկ Նիկոյանի աշխատանքների ցուցահանդեսը՝ նվիրված Հանրապետության անկախության հինգերորդ տարեդարձին։ Ներկայացված են ավելի քան հիսուն գեղանկարներ եւ գեղարվեստական արակե իրեր։ Ուշագրավ են բարդ տեխնիկայով կատարված

այն աշխատանքները, որոնք ուրույն տեղ են գրավում հայկական դեկորատիվ կիրառական արվեստում։ Հենրիկ Նիկոյանը հանրապետության ճանաչված դիզայներներից է։ Գեղարվեստական արակու աստարեզում նա ստեղծել է իր ինքնատիպ մեթոդը՝ Նա իր մասնագիտական փորձը փոխանցել է շնորհալի երիտասարդների, որոնք այժմ դարձել են ճանաչված արվեստագետներ, իր խոսքում ասաց Հայաստանի դիզայներների միության նախագահ Աշոտ Բաղդասարյանը։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մամուլը նդաստեց, որ Սթեֆանին ամուսնալուծվի

Մոնակոյի Սթեֆանի իշխանուհին ամուսնալուծվում է, պատճառն այն նկարներն են, որոնք հրատարակվել են իտալական մամուլում։ Լուսանկարիչներին հաջողվել է նկարել իշխանուհու ամուսնուն, գիշերային զվարճանքի վայրերից մեկում, Բելգիայի «սթրիփթիզի» պարուհու հետ՝ «շատ խոսուն դիրքում», հաղորդում է «Յառաջ» օրաթերթը՝ իր սեպտեմբերի 18-ի համարում, ավելացնելով, որ Սթեֆանին արդեն բավական ժամանակ է «պատսպարված էր» արդուս ամուսնու հետ, որից երկու զավակ ունի։ Ըստ երկրում տիրող իշխանապետական կարգի, իշխանուհին պետք է դիմի իր հորը՝ Ռեյնիե Երրորդին՝ հայտնելու համար, որ ամուսնալուծվելու մտադրություն ունի։ Այնուհետ հոր հավանությունը ստանալուց հետո, պետք է դիմի երկրի վերաքննիչական ատյանին, ում իր հերթին պետք է երեքից հինգ շաբաթների ընթացքում կայացնի համապատասխան որոշում։

Հ. Օ.

Ջոն Ապդայկի նոր գիրքը վեպ չէ

64-ամյա Ջոն Ապդայկի հերթական գիրքը վեպ չէ։ 40 տարի է, ինչ գրողն ինքնամոռաց գոլֆ է խաղում եւ հենց դրան է նվիրել իր «Երազանքներ գոլֆի մասին» ուրվագծերի նոր ժողովածուն, որտեղ փորձում է պատասխան տալ այն հարցին, թե ինչպես է, որ «փոքրիկ գնդակն ի վիճակի է իր մեջ ներառնել ողջ տիեզերքը»։

ԸՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Պոպ երաժշտության Հռոմի պապը»՝ Հռոմի պապի հայրենիքում

Մայքլ Ջեքսոնը, որը շարունակելով իր «համաշխարհային շրջագայությունը»՝ ժամանել էր Լեհաստան, մեկ անգամ եւս ցուցադրեց իր թույլությունը ռուսական բանակի հանդեպ։ Հինգշաբթի օրը գործակալությունները հայտնեցին, որ Լեհաստանի նախագահի հետ հանդիպմանը պոպ երաժշտության արքան ներկայացել էր... ռուսաստանյան բանակային երաժշտի համազգեստով։ Կարծում ենք, որ Մայքլ Ջեքսոնը լեհերի վրա ավելի մեծ տպավորություն կթողներ, եթե հնարավորություն ունենար կարել նաեւ Բորիս Ելցինի պահակագորի նախկին ղեկավար Ալեքսանդր Կոժակովից նվեր ստացած կազակական սուրը, որով Նիկոլայ Երկրորդ ցարը ժամանակին

պարգեւատրել էր իր սպաներից մեկին։ Սակայն «Կոժակովը» օդանավակայանի մաքսատան աշխատող ծառայողներն առանց ամաչելու բռնագրավել էին այն տիրեցնելով ողջ աշխարհի երիտասարդության կուռքին։ Խելոքն, եւ դեռ հերիք չէ, այժմ էլ Կորժակովի դեմ են ուզում դատական գործ հարուցել, պարզելու համար, թե որտեղից է գեներալը ճարել այդ սուրը։ Ինչ տխուր բան է «նախկին» դառնալը։ Իսկ հայերս, մխիթարվենք, որ միայն մենք չենք, որ տուժում ենք «Կոժակովյի» մախինավորներից։ Չնայած համոզված եմ, որ եթե Ջեքսոնը ոչ թե Մայքլ լիներ, այլ Միքայել, սուր չէ, տանկ էլ կկարողանար անցկացնել այդ մաքսատնով։

ԳԵՂԱՄ ԼԵՈՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Ի ԴԵՊ

Հայտնաբերվել է աշխարհի ամենահին՝ 12-ամյա աղջկա կմախքը

20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Ավստրիայի հնագետները հայտնաբերել են քարե դարաշրջանի աղջկա կմախք, որը ենթադրվում է 1200 տարով ավելի հին է, քան մարդու՝ մինչ այդ հայտնաբերված հնագույն կմախքը։ Ոսկորները հայտնաբերվել են 6500 տարվա հնություն ունեցող մի բնակավայրում, որը գտնվում է Ավստրիայի հյուսիս-արեւմուտքում

գտնվող Լինց քաղաքի մոտակայքում։ Հայտնաբերման հեղինակ հնագետ Վայսերը հայտնում է, որ դատելով հայտնաբերված կմախքի ատամնաշարից, աղջիկը եղել է 12-ից 13 տարեկան։ Թաղվելուց հետո, նրա մարմինը կծկվել է ամուր գնդի նման, ինչը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ աղջիկը մահացել է տենդից կամ գրտահարությունից։

ԱԶԳ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-96

Հայաստանի տղամարդկանց 1-ին հավաքականը 3-րդ տեղում

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Շախմատի Երևանյան համաշխարհային օլիմպիադայի 5-րդ տուրում մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել Չինաստանի և Ռուսաստանի տղամարդկանց հավաքականների մրցավեճը, որոնք համապատասխանաբար գրավում էին 1-ին և 2-րդ տեղերը: Այդ պատասխանատու խաղին չմասնակցեց աշխարհի չեմպիոն Գարի Կասպարովը: Նրա փոխարեն Ռուսաստանի թիմը գլխավորում էր Վլադիմիր Կրամնիկը: Առաջին 3 խաղատախտակների վրա համառ պայքարից հետո արձանագրվեցին ոչ-ոքիներ: Ռուսաստանի հավաքականին հաղթանակ բերեց Ռուբլևսկին: Այդ հաղթանակից հետո Կասպարովի թիմը դուրս եկավ 1-ին տեղ:

Նախորդ տուրի ոչ-ոքուց վերելքով ընթացավ Հայաստանի 1-ին հավաքականը, որը 3:1 հաշվով հաղթելով Ղազախստանի թիմին դուրս եկավ 3-րդ տեղ: Ընդ որում, բացակայում էր մեր թիմի առաջատարը՝ Վլադիմիր Հակոբյանը: Նրա փոխարեն 1-ին խաղատախտակը ներկայացնում էր գրոսմայստեր Ռաֆայել Վահանյանը: Հայաստանի հավաքականի համար հաղթանակներ ապահովեցին Սմբատ Լպուտյանը ու Արշակ Անաստասյանը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-1-ՂԱԶԱԽՍՏԱՆ 3:1

Ռ. Վահանյան-Ռ. Իրժանով	0,5:0,5
Ս. Լպուտյան-Ե. Չումակ	1:0
Ա. Մինասյան-Պ. Կոցուր	0,5:0,5
Ա. Անաստասյան-Ա. Կաժգալեև	1:0

Հայաստանի տղամարդկանց 2-րդ հավաքականը նույնպես հաջող հանդես եկավ, այս անգամ 2,5:1,5 հաշվով հաղթելով Իռլանդիայի թիմին: Ուրախացնում է աշխարհի պատանիների կրկնակի չեմպիոն, 12-ամյա Լևոն Արոնյանի վստահ խաղը: Նա հերթական հաղթանակը տոնեց:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-2-ԻՌԼԱՆԴԻԱ 2,5:1,5

Վ. Միրումյան-Ա. Բաբուրին	0,5:0,5
Մ. Խաչիյան-Մ. Օրր	1:0
Կ. Ասրյան-Մ. Բրադի	0:1
Լ. Արոնյան-Կ. Օ'Քոնել	1:0

Հայաստանի տղամարդկանց 3-րդ հավաքականը ոչ-ոքի ավարտեց իր հանդիպումը նախկին Հարավսլավիայի Մակեդոնիայի հանրապետության հետ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-3-ՆՀՄՀ 2:2

Ա. Եղիազարյան-Ռ. Կուզիրով	0,5:0,5
Ս. Գալդունց-Դ. Յաչիմովիչ	0,5:0,5
Ա. Նաղդյան-Տ. Նեդև	1:0
Ա. Մաթիկոզյան-Զ. Ստանոյոսկի	0:1

Տղամարդիկ

Չինաստան-Ռուսաստան	1,5:2,5
Անգլիա-Հոլանդիա	2,5:1,5
Հայաստան-1-Ղազախստան	3:1
Իսպանիա-Շվեդիա	2,5:1,5
Վրաստան-Կուբա	2:2
Չեխիա-Հունգարիա	1,5:2,5
Բելառուս-Ռումինիա	2:2
Սլովակիա-Գերմանիա	1,5:2,5
Ուկրաինա-Պորտուգալիա	2:2
Ֆրանսիա-Մոլդովա	3:1
Իսլանդիա-Էստոնիա	1,5:2,5
Բոսնիա-Հերցեգ.-Սլովենիա	3:1
Բուլղարիա-Ֆիլիպիններ	2,5:1,5
Պերու-Լատվիա	2,5:1,5
Դանիա-Խորվաթիա	1:3
Իսրայել-Արգենտինա	2:2
Լիտվա-Լեհաստան	1,5:2,5
Ուզբեկստան-Չիլի	3,5:0,5
ՆՀՄՀ-Հայաստան-3	2:2
Ավստրիա-Կոլումբիա	2:2
Հայաստան-2-Իռլանդիա	2,5:1,5
Հարավսլավիա-Ֆինլանդիա	3:1
ԱՄՆ-Հունաստան	3:1
Բրազիլիա-Թուրքիա	2,5:1,5
Եգիպտոս-Թուրքմենստան	3,5:0,5
Թունիս-Տաջիկստան	1,5:2,5
Իրան-Լյուքսեմբուրգ	2:2
Հնդկաստան-Բանգլադեշ	2:2
Վիետնամ-Նորվեգիա	1:3
Շոտլանդիա-ՀԱՀ	2:2
Պարագվայ-Կանադա	1,5:2,5
Իտալիա-Բարբադոս	4:0
Ուելս-Ավստրալիա	0,5:3,5

Շվեյցարիա-Մարոկկո	2,5:1,5
Ինդոնեզիա-Բելգիա	3,5:0,5
Կիրգիզստան-Պուերտո Ռիկո	3,5:0,5
Վենեսուելա-Լիբանան	2:2
Ճապոնիա-Նոր Զելանդիա	1,5:2,5
Կույսերի հավ.-Եմեն	3:1
Թայվան-Լիխտենշտեյն	4:0
Սիրիա-Ուրուգվայ	2:2
Անտիլներ-Կիպրոս	1:3
Հոնկոնգ-Ֆարերյան կղզ.	2,5:1,5
Մալայզիա-Մոզամբիկ	4:0

Շորթ-Թիմման

Էկվադոր-Շրի Լանկա	3,5:0,5
Սինգապուր-Սալվադոր	1,5:2,5
Ուգանդա-Նիկարագուա	1,5:2,5
Քաթար-ԱՄԷ	1,5:2,5
Մոնակո-Բահրեյն	1:3
Սան Մարինո-Զիմբաբվե	0,5:3,5
Անդորա-Մալթա	2:2
Հաիթի-Անգոլա	0:4
Գերնսի-Հոնդուրաս	1,5:2,5
Բոտսվանա-Մակաո	1:3
Մավրիկիոս-Ջերսի	3:1
Բերմուդներ-Վիրջինյան կղզ.	4:0
Սեյշելներ	2

Տղամարդկանց մրցաշարի առաջատարները 5 տուրից հետո

1.	Ռուսաստան	15
2.	Չինաստան	14,5
3-5.	Հայաստան	14
	Անգլիա	14
	Իսպանիա	14
6-8.	Հունգարիա	13,5
	Ֆրանսիա	13,5
	Բոսնիա-Հերցեգովինա	13,5

Լիբանանի հավաքականին հաղթանակներ բերեցին Քնարիկ և Սյուզան Մուրադյան քույրերը:

Ուշադրության կենտրոնում էր Վրաստան-Ուկրաինա մրցավեճը: Այն ավարտվեց ոչ-ոքի 1,5:1,5: Չինաստանի հավաքականը 2:1 հաշվով կարևոր հաղթանակ տարավ Հունգարիայի հավաքականի նկատմամբ և հավասարվեց առաջատարին՝ Ուկրաինայի թիմին: Ռուսաստանի հավաքականն անսպասելիորեն 1:2 հաշվով զիջեց Վիետնամի շախմատիստուհիներին:

Վրաստան-Ուկրաինա	1,5:1,5
Չինաստան-Հունգարիա	2:1
Ռուսաստան-Վիետնամ	1:2
Մոլդովա-Ռումինիա	1:2
Գերմանիա-Բուլղարիա	1,5:1,5
Լատվիա-Կուբա	2:1
Հայաստան-1-Սլովակիա	0,5:2,5
Իսպանիա-Հարավսլավիա	0,5:2,5
Անգլիա-Իսրայել	1,5:1,5
Ղազախստան-Ուզբեկստան	2,5:0,5
ԱՄՆ-Մոնղոլիա	1,5:1,5
Հնդկաստան-Խորվաթիա	2,5:0,5
Լեհաստան-Ինդոնեզիա	1:2
Ֆրանսիա-Կիրգիզստան	1,5:1,5
Ավստրալիա-Բոսնիա-Հերցեգ.	1,5:1,5
ՆՀՄՀ-Հայաստան-2	1:2
Չեխիա-Լիտվա	1:2
Սլովենիա-Շվեդիա	1:2

Ղլղարյան-Ռեպկովա

Հայաստանի տղամարդկանց 2-րդ հավաքականը վաստակել է 11,5, իսկ 3-րդ հավաքականը 11 միավոր: [illegible] մեկ մրցախաղ պակաս է անցկացրել:

Կանայք

Հայաստանի կանանց 1-ին հավաքականը 5-րդ տուրում խաղաց առանց իր առաջատարի գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանի, և 0,5:2,5 հաշվով զիջեց Սլովակիայի թիմին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-1-ՍԼՈՎԱԿԻԱ 0,5:2,5

Գ. Ղլղարյան-Ե. Ռեպկովա	0,5:0,5
Լ. Մկրտչյան-Զ. Հագարովա	0:1
Է. Խաչաֆյան-Ա. Ցիգանիկովա	0:1

Փոխարենը Հայաստանի կանանց 2-րդ հավաքականը 2:1 հաշվով հաղթեց ՆՀՄՀ-ի թիմին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-2-ՆՀՄՀ 2:1

Ա. Գրիգորյան-Գ. Կոսկովսկա	0:1
Լ. Ասլանյան-Վ. Սեկուլովսկա	1:0
Ն. Սոխոյան-Պ. Զովկովսկա	1:0

Ուրախալի է, որ Լիբանանի հավաքականը, որը համալրված է հայ շախմատիստուհիներով, 2,5:0,5 հաշվով հաղթեց Ճապոնիայի թիմին:

ԱՄԷ-Հունաստան	0:3
Բրազիլիա-Էստոնիա	1,5:1,5
Ֆինլանդիա-Շվեյցարիա	2:1
Շոտլանդիա-Նորվեգիա	1,5:1,5
Բելառուս-Թուրքմենստան	2:1
Հոլանդիա-Կոլումբիա	3:0
Իրան-Կանադա	0,5:2,5
Մալայզիա-Պորտուգալիա	0:3
Իտալիա-Էկվադոր	2:1
Իռլանդիա-Բանգլադեշ	1:2
Մեքսիկա-Պուերտո Ռիկո	3:0
Ավստրիա-Ֆիլիպիններ	1:2
Դանիա-Անտիլներ	2,5:0,5
Նոր Զելանդիա-Վենեսուելա	0:3
Անգոլա-Շրի Լանկա	0,5:2,5
Զամբիա-Թուրքիա	1:2
Ճապոնիա-Լիբանան	0,5:2,5
Սեյշելներ-Վիրջինյան կղզ.	3:0
Կույսերի հավաք.-Սիրիա	1,5:1,5

Կանանց մրցաշարի առաջատարները 5 տուրից հետո

1-2.	Ուկրաինա	12
	Չինաստան	12
3.	Վրաստան	11,5
4-5.	Վիետնամ	11
	Ռումինիա	11

Հայաստանի 1-ին և 2-րդ հավաքականները վաստակել են 8,5-ական միավոր:

ՑԱՆԱԶԱՆ

Կրոսավազք ծառուղիներում

Հայաստանի անկախության հռչակման 5-րդ տարելիցին ու նախագահական առաջիկա ընտրություններին էր նվիրված կրոսավազքը, որն անցկացվեց մայրաքաղաքի օղակաձև զբոսայգու ծառուղիներում: Այն կազմակերպել էր Երևանի ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտը, որին մասնակցում էին ուսումնական հաստատության առաջին կուրսեցիները: Ինստիտուտի ռեկտոր, պրոֆեսոր Ռոբերտ Գալստյանն ասաց, որ նման միջոցառում առաջին անգամ է անցկացվում իրենց կողմից և պարտադիր կարգով նրան մասնակցում են բոլոր՝ 320 սաները: Դրանք և թեթևաատլետներ են, և ըմբիշներ, և սուսերամարտիկներ, ընդհանրապես մարզական բոլոր մասնագիտություններով զբաղվողները: Տղաները անցնում են 800, իսկ աղջիկները 500 մետր տարածություն: Ուսանողները դրանով ցույց են տալիս, թե թեթևատլետիկական ինչպիսի կարողություններով են ընդունվել:

Կրոսավազքի նպատակը միայն բարձր արդյունքներ ցուցադրելը չէր, այլև նախագահական ընտրություններին ուսանողների կողմից քաղաքացիական իրենց պարտքը կատարելուն նախապատրաստվելը:

Կրոսավազքը կդառնա ավանդական և գալիք տարում դրան կմասնակցեն նաև երկրորդ կուրսեցիները:

Գ. Գ.

Ավիամոդելիստները թեթև ավարով վերադարձան Անկարայից

Հայկական ավիացիա չկար 5-6 տարի առաջ: Սակայն նախկին խորհրդային երկրում կային հայ ավիատորներ, ավիակոնստրուկտորներ, որոնք պատիվ էին բերում մեր ժողովրդին: Կային նաև ավիամոդելիստների բազում խմբեր Երևանում, Գյումրիում, Կապանում, Ստեփանավանում և այլ շրջաններում ու քաղաքներում, ուր բազմաթիվ պատանիներ դպրոցական նստարանից ուսումնասիրում էին ավիամոդելային գործը, հաճախ իրենց պատրաստածը ցուցադրելով ավիամոդելիստների ամենատարբեր կարգի միջազգային մրցումներում: Տեխնիկական մարզաձևերի մեջ ավիամոդելիզմը միաժամանակ համարվում է ինժեներական մարզաձև: Եվ այդ բնագավառում ունեցել ենք [illegible] նվաճումներ: [illegible]

ների մոդելների գծով խորհրդային չեմպիոն է եղել Էդուարդ Քյառամյանը: Տարիներ շարունակ [illegible] մոդելի խորհրդային Միության ռեկորդակիր է ճանաչվել Արամ Ստեփանյանը: Երկրի չեմպիոնի կոչում է նվաճել [illegible] մոդելի գծով Հարություն Հարությունյանը, [illegible] մոդելների գծով՝ Լևոն Մկրտչյանը և ուրիշներ: Ավիամոդելիստներից շատերը հետագայում դարձել են օդաչուներ, ավիացիոն ինժեներներ: Երևանի ավիամոդելիստների խմբի անդամ Գագիկ Առաքելյանն այսօր ավիակոնստրուկտոր է Տուպոլևի ավիացիոն կոնստրուկտորական բյուրոյում: Արա Մուրադյանը, Հայկազ Բաղյանը, Արամ Աղաջանյանը ավիացիոն ինժեներներ են, Արայիկ Առաքելյանը՝ օդաչու: Վերջին տարիներին ավիամոդելիստների խմբակների թիվը պակասել է, պատճառը նաև մարզական տեխնիկական ընկերության ավիամոդելային ֆեդերացիայի խմբակների քայքայումը և դրանցում գործնական պարապմունքների համար անհրաժեշտ սարքավորումների պակասի հետևանքով: Սակայն, այնուամենայնիվ տեխնիկական այդ մարզաձևին նվիրյալներ կան, որոնք շարունակում են զարգացնել մարզաձևը:

Վերջերս ազատ թռիչքի մոդելների գծով աշխարհի գավաթի խաղարկությունը, որն անցկացվում էր Թուրքիայի մայրաքաղաք Անկարայում, մասնակցեցին մեր լավ մարզիկները: [illegible] մոդելների գծով, որն այսօր բոլոր մոդելների մեջ ամենադժվարն է, այդ գավաթի խաղարկությանը մասնակցեց Հայաստանի հավաքականի անդամ, համաշխարհային բազմակի չեմպիոն, Լենինգրադի «Սպիտակ գիշերներ», Բուլղարիայում անցկացված միջազգային մրցումների ոսկե մեդալակիր, 1993 թվականին ԱՄՆ-ում անցկացված աշխարհի առաջնության մասնակից Արա Մուրադյանը և գրավեց մրցաշարային 3-րդ տեղը, արժանանալով բրոնզե մեդալի: Նրա պատվին այնտեղ բարձրացվեց Հայաստանի պետական դրոշը:

[illegible]

Օլիմպիադայում հայ շախմատիստների խաղացած պարտիաներից

4-րդ տուր
Ն. Միտրու-Ռ. Վահանյան
Ինդոնեզիա Հայաստան

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Ձc3 Փb4 4. e5 b6 5. Թg4 Փf8 6. Փb5 c6 7. Փa4 Ձe7 8. Ձf3 a5 9. a3 Փa6 10. Փg5 h6 11. Փd2 Ձf5 12. Փb3 g6 13. h4 h5 14. Թf4 Փh6 15. Ձg5 Ձd7 16. Ձd1 f6 17. ef Թf6 18. c3 e5 19. de Ձe5 20. Փc2 Փd3 21. Փb3

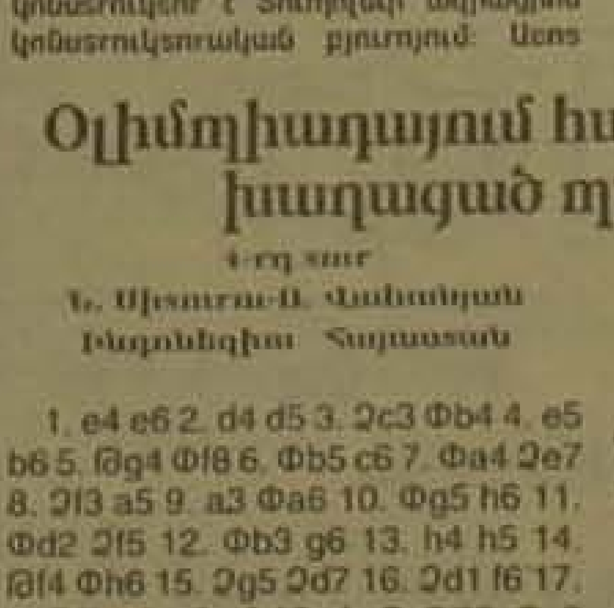

21. ... a4 22. Փa4 0-0 23. Փb3 Նae8 24. Փe3 Ձe3 25. fe Թf4 26. ef Ձc4 27. Աf2 Փg5 28. hg Նf4 29. Աg3 Նg4 30. Աh3 Ձd2 31. Փa2 Նe2, 0-1.

4-րդ տուր
Ս. Գալդունց-Ի. Ռադու
Հայաստան Ռումինիա

1. e4 g6 2. d4 Փg7 3. Ձc3 c6 4. Ձf3 d6 5. g3 Փg4 6. Փg2 Թb6 7. Ձe2 e5 8. d5 Ձf6 9. Ձd2 Թa6 10. c4 e5 11. 0-0 Փe2 12. Թe2 0-0 13. Ձb1 Թa5 14. Ձc3 Թd8 15. a3 Ձbd7 16. b4 b6 17. Փe3 Ձe8 18. Նac1 a5 19. ba Նa5 20. Ձb5 Ձb8 21. Թd2 Նa8 22. Թd3 Ձc7 23. Նb1 f5 24. Փg5 Փf6 25. Փh6 Փg7 26. Փg7 Աg7 27. ef Ձb5 28. Նb5 gf 29. Փh3 e4 30. Թc3 Թf6 31. Թf6 Աf6 32. Նb6 Աe5 33. f4 Աd4 34. Նd6 Նa3 35. Նc1 Ձa6 36. Նd1 Աa3 37. Փf1 Ձb4 38. Նb6 Նa2 39. d6 Նd8 40. d7 Նa7 41. Նbd6 Ձc2 42. Ն6d2 Ձb4 43. Փh3 Ձc6 44. Փf5 Ձd4 45. Փg4 Նad7 46. Աf1 Նa7 47. Նb2 Նda8 48. f5 Նa2 49. Նdd2 Նb2 50. Նb2 Նf8 51. Աf2 Նf6 52. Փh3 Աd3 53. g4 Ձe3 54. Նa2 Ձc2 55. Նc2 Աc2 56. Աe7 Նh6 57. Փf1 Նh2 58. Աe3 Աc3 59. f6 Նd2 60. Փg2 Նg2 61. f7 Նg3 62. Աf2 Նg4 63. Թf8 Նc4 64. Աe3 h5 65. Թh8 Աb3 66. Թh5 Աb4 67. Աd3 Նd4 68. Աc2 Աb5 69. Թe8 Աb6 70. Աc3 Նb4 71. Թe6 Աb5 72. Թd5 Աb6 73. Թd6 Աb5 74. Թc7 Նc4 75. Աd3 Նd4 76. Աe3 Նd1 77. Թb7 Աc4 78. Թa6 Աb4 79. Աe4 c4 80. Թb6 Աc3 81. Թe3 Աb4 82. Թe2 Նd3 83. Թc2 Նc3 84. Թb1 Նb3 85. Թe1 Աb5 86. Թd2 Նd3 87. Թb2 Նb3 88. Թe5 Աb4, 1-0.

ՏԵՂԱԴՐԵՔ ՁԵՐ ԳՈՎԱԶԴԸ

Հարգելի
տիկնայք - պարոնայք
բիզնեսմեն - գովազդատուներ

Ամեն օր

Շախմատի 32-րդ

Համաշխարհային Օլիմպիադայի

խաղադաշտից օպերատիվ տեղեկատվություն ստանալու համար «INTERNET»-ում մեր

World Wide Web

Էջին է դիմում ավելի քան 20 հազար մարդ՝ ձեր պոտենցիալ հաճախորդները:

Դուք բացառիկ հնարավորություն ունեք մինչեւ հոկտեմբերի 2-ը ամբողջ աշխարհում հայտնի դարձնել ձեր անունը, իսկ մենք այդ հարցում կօգնենք Ձեզ:

Arminco Իսահակյան 28.
Հեռ. 52-63-26, ֆաքս 28-50-82, e-mail:support@arminco.com

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԹԵՐՔ ԱՐՏԱԴՐՈՂՆԵՐԻՆ, ՄԵԾԱԾԱԽՆԵՐԻՆ, ԳՆՈՐԴՆԵՐԻՆ ԵՎ ՄԻՋՆՈՐԴ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

Սեպտեմբերի 30-ից գործելու է Հայաստանի գյուղատնտեսական մեծածախ շուկան, որտեղ վաճառվելու են միրգ, բանջարեղեն, մեծաքանակ ձավարեղեն, ինչպես նաեւ գյուղատնտեսական մթերքներ:

Ցանկացողներին առաջարկվում է

- փակ վաճառատեղյակ (54-134 քմ), (1 քմ վարձավճարը՝ 120 դրամ)
- փակ պահեստային տարածք (18 քմ), (1 քմ վարձավճարը՝ 100 դրամ)
- միջնամասի վաճառատարածք շենքի ներսում (8 քմ), (1 քմ վարձավճարը 80 դրամ)
- բաց տարածք, օրավարձով, բեռնատարի համար՝ 1500 դրամ, մարդատար մեքենայի համար՝ 800 դրամ:

Շուկան գտնվում է Երեւան-Էջմիածին մայրուղու հարեւանությամբ: Միջանկյալ տանող ճանապարհին Գրանիտյանի հասցեն է Թումանյան 5ա: Հեռ. 56-41-49, 52-38-86

ՄԵԾԱԾԱԽ ՇՈՒԿԱՅԻ ՏՆՕՐԵՆՈՒԹՅՈՒՆ

NESTLE

Ֆիրմայի պաշտոնական ներկայացուցիչը իր պահեստներից մատչելի գնով առաջարկում է

Nuts, Lion, Kit Kat, Nescafe,
եւ "Nestle" ֆիրմայի այլ արտադրանք:

Դիմել՝ Վահրամ Փափազյան, 26
Հեռ. 263 701

«ԱՐԱ-ՔՈՒ» ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

կատարում է չվերթներ հետևյալ ուղերթներով՝

ԵՐԵՎԱՆ - ՏՅՈՒՄԵՆ

երկու շաբաթը մեկ անգամ, շաբաթվա 4-րդ օրը ՏՈՒ-154 ինքնաթիռով ուղերթ 9071, թռիչքի ժամը 13.00

ԵՐԵՎԱՆ - ԲԱՐՆԱՈՒԼ

երկու շաբաթը մեկ անգամ, շաբաթվա 1-ին օրը ՏՈՒ-154 ինքնաթիռով ուղերթ 9073, թռիչքի ժամը 23.30

Տոմսերը կարելի է ձեռք բերել «ԱՎԻԱՏՐԱՆՍ»-ի տոմսարկղներից Մաշտոցի պող. 15 հասցեով

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սեպտեմբերի 24-ին Գրողների միության մեծ դահլիճում տեղի կունենա

ժամը 13-ին «Աստղ Շիրազի անունով» վկայագրի ներկայացում: Ներկայացնում է Ֆորակցության եւ զարգացման ամերիկյան ընկերակցության տրեզիդենտ ՌՈՉԱՐԴ ՆԵՅՍԸ:

ժամը 14-ին հանդիպում գրող ԽՈՐԵՆ ԱՐԱՄՈՒՆՈՒ (Լոս Անջելես) հետ:

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1984 թ. ՄԵՐՍԵԴԵՍ ԲԵՆՑ 230 մակնիշի ավտոմեքենա մոխրագույն, լավ վիճակում: Գինը 3700 դոլար: Ցանկացողները մինչեւ սեպտեմբերի 28-ը կարող են զանգահարել 23-66-43 հեռախոսահամարով ժամը 9-ից 13.30-ը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան փողոց:
Հեռախոս 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Արաբկիր փողոցում
ՀԵՌ. 25-11-87, 58-18-41

Europartenariat

27-29 նոյեմբերի, 1996, Ջենովա (Իտալիա)

Եվրոպական Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ կազմակերպվող «Եվրոպարտենարիատ» գործարար համաժողովը հրավիրում է Հայաստանի գործարարներին ու ձեռներեցներին (արտադրության, ծառայությունների եւ այլ ոլորտներ), որոնք ցանկանում են արտասահմանյան գործընկերներ գտնել մասնակցելու հերթական միջոցառմանը, որն անցկացվելու է իտալական Ջենովա քաղաքում, 1996թ. նոյեմբերի 27-29-ը:

Հայաստանի պատվիրակության մասնակցությունը մասնակիորեն ֆինանսավորում է Եվրոմիության TACIS ծրագիրը:

Պատվիրակների նախնական ընտրությանը մասնակցել ցանկացողները կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 9[00]-18[00]-ը դիմել Հայաստանի Ձեռներեցության Աջակցման Կենտրոնի (ABSC) գրասենյակ Պուշկինի 12 հասցեով:

Հեռախոսներ 52-82-79, 22-16-15, 22-21-45, 15-19-34, 71-82

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բժիշկ-ախտորոշիչ

ԳՐԻԳՈՐ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ

կօգնի ձեզ կարճ ժամանակում ազատվել ճաալաստիա, հեպատիտ, ներվոզ, ողնաշարի խանգարումներ, երակների լայնացում, խոցային, բրոնխիալ ասթմա, ռադիկուլիտ, գլխուղեղի, գենային եւ մի շարք այլ հիվանդություններից: Ցանկության դեպքում կատարվում են անհրաժեշտ դեպքում, EKГ, EEГ, PBГ, Լեռնակողմնիս ծառայություններով:

Դիմել Բաղրամյան պողոտա, թիվ 8 պոլիկլինիկա, V հարկ, 53 սենյակ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

Մեծ հիմնարկների հաշվապահական համակարգ
Փոքր հիմնարկների հաշվապահական համակարգ
Բանկային հաշվապահական համակարգ
Տնտեսական վերլուծական ծրագրեր

«Հայկական Ծրագրեր» Ընկերության մշակած հաշվապահական համակարգերը բավարարում են հաշվապահության վարելու միջազգային պահանջներին:

Ընկերությունը ներդնում է համակարգերը Պատվիրատուների մոտ, կատարում է երկարաժամկետ սպասարկում:

Ձեռք բերեք այս համակարգերը Ձեր հիմնարկի, Ձեր հաշվապահի և Ձեզ համար:

Հասցեն Հերացու փ. 7 Հեռ. 56-13-38

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»: